

SLOVENSKI NAROD

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: LJUBLJANA, PUCCINJEVA ULICA 5 — TELEFON: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26 — Izhaja vsak dan opoldne — Mesečna naročnina 11.— Kr. za inozemstvo 15.20 Kr

ISKLJUCNO ZASTOPSTVO za oglaševanje v Italiji in tuzemstvu ima
UNIONE PUBBLICITÀ ITALIANA S. A., MILANO

Računi pri poštno čekovnem zavodu:
Ljubljana št. 10-351

CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di provenienza italiana ed
estera: UNIONE PUBBLICITÀ ITALIANA S. A., MILANO.

V Egiptu uničenih 67 sovražnih letal Sijajen uspeh zmagovite letalske bitke nad egipčkim bojiščem — Napadi bombnikov na Gibraltar in Malto

Glavni stan italijanskih Oboroženih sil je objavil 22. oktobra naslednje 879. vojno poročilo:

V zmagoviti letalski bitki z dne 20. oktobra na egipčkim bojišču, ki se je udeležilo kakih 200 sovražnih letal in prav toliko letal Osi, so italijanski lovci sestrelili 44 sovražnih letal, nemški pa 11, med tem ko je bilo izgubljenih 11 letal Osi. V drugih akcijah smo izgubili dve letali, med tem ko je bilo nadaljnjih 15 več ali manj hudo poškodovanih.

Včeraj je italijansko in nemško letalstvo spet razvilo uspešne akcije proti sovražnim eskadram, namenjenim proti našim razvrstitvam, pri čemer se je silovito spopadlo z močnimi skupinami sovražnih lovcev. 8 britanskih letal je bilo uničenih, 4 nadaljnjih letala, ki jih je zadelo protiletalsko topništvo, pa so strmoglavila na tla. Eno naše letalo se ni vrnilo.

V noči na 20. in v oni na 21. t. m. so italijanski bombniki napadli vojaške cilje v Gibraltarju z vidnimi učinki.

Nadaljevale so se dnevine in nočne akcije naših letalskih skupin nad otokom Malto.

Poveljniki lovskih skupin, ki so se posebno izkazali

Poveljniki skupin lovskih letal, ki so se posebno izkazali v zmagovitih bojih zadnjih dveh dni v Egiptu, so bili naslednji oficirji:
major Filippi Luigi, kapitan Ruspoli Carlo, kapitan Luchini Franco, kapitan Tugno li Giorgio, kapitan Solaro Claudio, poročnik Malvezzi Fernando, poročnik Giannella Luigi, poročnik Frigerio Jacopo in poročnik Mandolini Orlando.

Potrdilo iz sovražnega vira

Lisbona, 22. okt. s. Angleško vojno poročilo iz Kaira, ki je bilo večerj izžano ob 15.40, skuša omalovaževati izredno hude izgube britanskega letalstva, potrjuje pa, da je letalstvo Osi v veliki letalski bitki dne 20. t. m. izgubilo samo 11 letal.

Premoč italijanskih lovcev v Severni Afriki

Operacijsko področje, 22. okt. s. (Poročilo posebnega dopisnika agencije Stefani v Severni Afriki). Kakor 9. oktobra je sovražnik tudi večerj izvedel nenadno letalsko ofenzivo na naša letališča in na nekatera predele egipčske fronte. Napadi, ki so bili izvedeni z močnimi skupinami bombnikov in zasčiten s številnimi eskadrami lovcev, so bili izvršeni v pričrpanju, da bo mogoče z množico letal obvladati položaj v zraku in izkoristiti morebitne težoke vzleta naših letal zaradi deževja teh dni. Toda tudi to pot so neustrašeni in izredno spretni lovci Osi znova potrdili svoj premoč nad nasprotnikom, kateremu so zadali izredno hud poraz. Od jutra do popoldneva so se sledili sovražni napadi, toda vsak val se je odbil ob nagli in silni reakciji italijansko-nemških lovcev. Naši lovci so se posebno izkazali v dolgi vrsti ostrih letalskih dvobojev in dosegli vrsto odličnih uspehov, ki prekašajo vse ostale velike dosege zmag, ki so bile dosežene na tej fronti. Italijanski lovci so uničili 32 Curtissov, 5 Spitfirev, 6 bombnikov in en Hurricane, to je skupno 44 letal, medtem ko je smrtnih nadaljnjih 13 letal verjetno za zrušenih, številna druga letala pa so bila učinkovito obstreljevanja s strojnimi. Nemški lovci so uničili 11 sovražnih letal.

Panika v Gibraltarju

La Linea, 22. okt. s. Dve noči zaporedoma je bil letalski alarm v Gibraltarju. Povzročil je veliko paniko in zmedo. Italijanska letala so napadla trdnjavo in pristanišče ter zadela številne objekte in povzročila eksplozije ter požare. Iz La Linea so opazili stebre dima, ki so se dvigali nad zadetimi objekti. Čeprav so reflektorji razsvetljevali nebo in kljub izredno siloviti ognju protiletalskega topništva so se italijanska letala po izvršenju svoje misije nepoškodovano oddaljila.

Znatna škoda na gibraltar- skih vojaških napravah

Tanger, 23. okt. s. Glede bombardiranja Gibraltarja, ki so ga izvedla italijanska letala se doznava nadaljnje podrobnosti: Okrog 21. ure dne 21. t. m. je prebivalstvo na nasprotni obali ozmine zaradi mirne in jame noči lahko opazovalo od začeta do konca bombardiranja angleške trdnjave. Silovitost eksplozij je bila tolika, da so v bližnji španki trdnjavi Ceuti popokale številne šipe. Po teh podrobnostih sklepajo pristojni tehniki, da so napadali to pot odvrgli bombe mnogo večjega kalibra kakor v prejšnjih napadih. Gotovo pa je bil napad v pretekli noči najhujši od vseh dosedaj zabeleženih. Po prvih vestih, ki so dosepele iz Ceute, je škoda znatna, tako na pristaniških vojaških napravah kakor na kopnem, zlasti pa na letališču. Te vesti potrjuje tudi dejstvo, da je danes letalstvo opravljalo svoje običajno udejstvovanje, docim je bilo delovanje mornarice v nasprotju z običajem izredno omejeno.

Špansko občudovanje italijanskega letalstva

Madrid, 22. okt. s. Sijajne in važne uspehe italijanskega letalstva v Egiptu komentirajo vsi tukajšnji listi na vidnem mestu in poudarjajo med drugim, da se britanski lovci nad Malto izgubljuje slehernemu spodu z italijanskim. Ogromne angleške izgube v Egiptu in popolno obvladaje neba

nad trdnjavo smatrajo tukajšnji listi kot najboljši dokaz popolne reorganizacije, dobre kakovosti gradiva in sposobnosti pilotov fašističnega letalstva, čegar delovanje predstavlja glavni čimtelj spremembe položaja v Sredozemlju na škodo Angležev. Objavljajoč vest o junaški smrti generala Ferrarija Orsija, se listi klanjajo padlemu čigar osebnost borca in poveljnika opisujejo poudarjajoč, da pomeni njegovo žrtvovanje, ki se uvršča v vrsto 12 generalov, padlih v Afriki, nikdar ovrženo tradicijo hrabrosti italijanskih vojaških poveljnikov, ki dele nevarnosti v prvih bojnih vrstah z vojniki, katerim so zgled junaštva in požrtvovanja.

Kako je podmornica „Barbarigo“ potopila ameriško oklopnico

Tanger, 22. okt. s. Mornarji, ki so dospeli v Gibraltar iz gvinejskega zaliva, so povedali zanimive podrobnosti o potopitvi ameriške oklopnice, ki jo je torpedirala italijanska podmornica »Barbarigo«. Poudarili so, da je bil novi mojsrski udarec italijanske podmornice naravnost strela iz jasnega neba za ameriško mornarico, ki nikakor ni pričakovala podmorniškega zasedbo v tako majhni oddaljenosti od obale.

Prav v tistih dneh so letalske in pomorske sile Angležev izredno budno stražile obalo. Naravnost nepojasnjivo je potem dejstvo, da je italijanski podmornici uspelo vdreti med zaščitne rušilce, ki so štutili veliko edinic. Nekateri od teh rušilcev so pluli samo miljo daleč od oklopnice. Oklopnica je bila torpedirana iz razdalje kakih tisoč metrov in vsa štiri sprožena torpeda so zadela cilj v prvi tretjini prednjega dela velike edince.

Brodolomci so tudi pripevedovali, da je neka stražna ladja opazila nekaj sekund pred eksplozijo periskop podmornice »Bar-

Dopolavorov zvočni kino v zelenici Siva

Siva, 22. okt. s. Zvočni kino OND na avtobilju, ki skrbi v Afriki za razvedrilo med našimi borci ter opravlja svoje blagodejno delo v najbolj oddaljenih točkah, je dosegel v preteklih dneh pravečati rekord. Dospel je namreč v oddaljeno zelenico Sivo, potem ko je prevažil 400 km po pušavi, ter je priredil v tem kraju prvo kinematografsko predstavo. Predstava, ki vzbudila veliko odobravanje med tovaršij v uniformah, so se udeležili skupno s poveljnikom posadke zastopniki egipčski oblasti in arabski odličniki.

Ameriška priznanja o podmorniški nevarnosti

Buenos Aires, 22. okt. s. »New York Times« komentira izjave prvoga lorda angleške admiraltete glede bitke za Atlantik ter pripominja, da podmorniška nevarnost od strani trojnega pakta še dolgo ni premagana. Glede istega vprašanja pravi »Daily Telegraph«, da je podmorniško orožje Osi še vedno izredno močno in je zaradi njenega delovanja promet zaveznikov čedalje bolj problematičen.

Popolna in neomajna zvestoba Madžarske silam Osi

Ministrski predsednik Kallay o madžarski zunanji, notranji in gospodarski politiki

Budimpešta, 23. okt. s. Na zborovanju vladne stranke katerega so se udeležili vsi člani vlade, poslanci, senatorji in pokrajinski delegati, je večerj krasno zvečer govoril predsednik ministrskega sveta Kallay. Očrtal je notranjo in zunanjo politiko vlade in podčrtal, da so v ničemur ni spremjena. Naša zunanja politika — je nadaljeval Kallay med živahnim odobravanjem navzočih — ima za temeljno načelo popolno in neomajno zvestobo silam Osi. Madžarska notranja politika pa zasleduje krščanska načela desnice. Razen tega da hoče biti zvesta svojim zaveznikom, hoče Madžarska tudi v celoti izpolniti prevzete obveze, čeprav to zahteva žrtve. Madžarska zunanja politika ima cilj živeti v harmoniji s sosednjimi državami.

V nadaljnem govoru je predsednik ministrskega sveta govoril o solidarnosti notranje fronte in dodal, da je namen vlade zagotoviti oskrbo države in pošteno izvesti socialno pravičnost. Ob tej priliki je ministrski predsednik ob pozornosti navzočih naznanil nekatere mere za ojačeni boj proti židovstvu. Naznanil ji etudi, da bo v kratkem parlamentu predložen zakon, ki bo načelil progresivni dave, na premoženje Židov. Tisti, ki so v preteklosti obilno uživali od narodnega bogastva, morajo danes bo kakor drugi prenašati finančno breme vojne.

Kallay je tudi naznanil, da bodo izdani strogi ukrepi za rešitev stanovanjske krize. Ti bodo v prid Madžarom in proti Židom. Nadaljnje mere bodo odrejane za izkorenjenje židovskega plevela iz gospodarskega življenja države. Ni dopustno, je izjavil Kallay, da Židje še naprej nekaznovani ši-

Američani se ne zave- dajo resnosti položaja

Buenos Aires, 22. okt. s. Pod naslovom »Kako dobiti vojno?« je John Whitaker objavil v reviji »Reader Digest« dolg članek. Glavna izjavljana v tem članku so:
V tej vojni bo tako kakor je rekel Mussolini »Ali bomo zmagali mi ali oni?«. Za zmago v tej vojni moramo smatrati sebe in naše sovražnike kot dva članka, drugega nasproti drugemu. Koliko smo vredni? Koliko so vredni oni? Po povratku v Ameriko po 10 letih odsotnosti, prebitih večinoma v Berlinu in Rimu, začudi opazovalca zlasti optimizem ameriškega naroda. To je neverjeten pojav, kakor da se ne bi vedelo, da je padla Francija, da je bil napaden Pearl Harbour, da sta bila izgubljeni na Singapuru in Vzhodni Indiji. Ali bi lahko mislili da se Italijani, Nemci in Japonci z nami bojujejo, ker menijo, da jih mi lahko porazimo? Gotovo ne. Narodi osi zaupajo v svojo silo.
Na področju diplomatske strategije, kakor tudi vojaške, so Angloameričani naredili izredno hude računke napake in naravno je, da voditelji Osi brez skrbi opozujejo vojaški napor Amerike. Koliko smo vredni? Narodi Osi imajo o nas mnenje, ki je boljše, kakor ga v resnici zaslužimo. Mnogi odgovorni ljudje so brezpogojno optimistični kar je tako nesmiselno kakor nevarno.

Italijanska svečanost v Kološvaru

Kološvar, 22. okt. s. Svečano je bilo otvorjeno akademsko leto krajevnega odseka Italijanskega kulturnega zavoda za Madžarsko. Kraljevi minister Italije Anfuso je prispel v Kološvar zjutraj. Na kolodvoru, ki je bil okrašen z italijanskimi trobojnicami, so ga sprejeli zastopniki oblasti, nakar je predsedoval otvoritvi. Na urverzji je ob navzočnosti akademskega senata, zastopnikov oblasti in številnih vojakov govoril rektor prof. Kovrig. V svojem govoru, ki je bil sprejet z odobravanjem, je podčrtal tradicionalne vezi, ki združujejo Italijo in Madžarsko tudi na kulturnem področju.

Kraljevi minister Italije mu je odgovoril in se zahvalil za izražena čustva solidarnosti na kulturnem področju, ki so tudi čustva vseh Italijanov ter je poudaril, da ima evropska kultura svoj najvišji izraz v Rimu. Prof. Tamas je ob pozornosti vseh govoril o značilnostih italijanskega jezika. Končno se je ravnatelj Italijanskega kulturnega zavoda za Madžarsko dr. Bizzari zahvalil topio akademskemu senatu z podporo in sodelovanje z Zavodom za italijansko kulturo.

Naša nevednost — pravi dalje Whitaker — glede nevarnosti sloni na treh nepozornosti: 1. na pomanjkanju pravilnega vrednotenja vojnega potenciala Osi, ki omogoča Osi stalno iniciativo; 2. na nerazumevanju hude oslabitve Anglije zaradi propada Francije; 3. na pretiranem optimizmu glede ruskega odpora. Tem trem točkam dodamo lahko še četrto, to je izredno zmotno pričrpanje, da se bo zasedena Evropa uprta vsak trenutek. V teh zadnjih mesecih so se Američani vpraševali zakaj Anglija ne vdere na kontinent, ne vedoč, da Anglija nikoli ni imela ljudi in orožja za tako ofenzivo in da tudi njena pomorska sila ni brez kritike. Kot Američani v vojni bomo padli v roke Osi, če se ne bomo ozirali na težkoc, s katerimi se še bori naša zaveznica Anglija. Tudi ne bomo koristili naši zaveznici Rusiji s tem, da povečujemo njen obstoj in pozabljamo, da potrebuje pomoč Amerike. Mi smo narod, ki živi še z duševnostjo iz mirnega časa. Gledamo na naslove v listih, kakor bi bili navadni gledalci v ogromni bitki, ki se bje na svetu. Čas je, da razumemo, da ne bomo mogli zmagati v tej vojni samo s tem, da bi upoštevali vse možnosti. Za zmago je potreben aktiven napor vsakega državljanja. Čas je, da končamo s političnimi spori, s kampanjo godrnjačev proti ameriškim manjšinam in našim zaveznikom. Čas je, da pokažemo sovražniku, da so se varali, misleč, da smo nesposobni za edinstvo in žrtve. Čas teče, med tem ko se razvija največja vseh vojn. Ali mi ali oni? Oboji je nemogoče!

Novi uspehi na Kavkazu

Po ostrih borbah sta bila zavzeta dva važna kraja — 1200 ujetnikov in velike količine vojnega plena

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 22. okt. Vrhovno poveljstvo nemške vojske je objavilo danes naslednje poročilo:

V zapadnem delu Kavkaza so prodrele nemške planinske čete kljub prelomu oblake podobnim nallvom sovražne postojanke in so zavzele v ostrih borbah od hiše do hiše dve važni naselbini. Pri tem je bil uničen en sovražni strelski polk, zajetih je bilo nad 1.200 ujetnikov, 7 topov, 127 strojne in mnogo drugih vojnih potrebščin.

Južno od Tereka krajevni boji. V boju za Stalingrad so bili v srditih posameznih napadih zavzeti trdovratno branjeni bunkerji in barikade. Glavni letalski napadi so bili namenjeni proti sovražnim postojankam v severnem delu mesta.

Neprestani razbremenilni napadi proti nemški fronti severno od mesta so bili popolnoma strti s podporo nemških in rumunskih letalskih sil.

Bojna letala so nadaljevala uničevanje sovražnih postojank v zaledju vzhodno od Volge.

Na ostali vzhodni fronti ni bilo razen napadov lastnih napadalnih oddelkov in obrambe posameznih sovražnih napadov nobenih bistvenih bojev.

Presenetljiv napad, ki so ga izvedla naša letala na sovražno letališče južno od

Murmanska, je povzročil razdejanja in požare.

V letalski bitki nad egipčkim osemeljem, ki je bila 20. oktobra in o kateri je javljalo večerašnje vojno poročilo, so sestrelili italijanski lovci 44, nemški lovci 11, protiletalsko topništvo pa razen tega še 6 sovražnih letal. Dne 21. oktobra so lovka letala in protiletalsko topništvo sestrelila nadaljnjih 12 sovražnih letal. Pri tem je bilo izgubljenih samo 12 lastnih letal.

Napadi nemških in italijanskih bojnih letal so bili tudi večerj in preteklo noč usmerjeni proti letališčem in drugim vojaškim napravam trdnjavskega otoka Malte.

Napadi, ki so jih izvedle mešane skupine sovražnikovih letal na ozemlje zapadne Francije, so povzročili zopet izgube med francoskim prebivalstvom. Škoda je majhna. Lovska letala so sestrelila 3 sovražne štrimotorne bombnike. Razen tega je bilo zapadno od Bresta in nad južnim zasedenim francoskim ozemljem sestreljeno po eno sovražno letalo.

Lahka nemška bojna letala so večerj napadla z bombami težkega kalibra in z dobrim učinkom važne vojaške naprave in celne za izkrcavanje v južozapadni Angliji.

V pretekli noči so bojna letala bombardirala vojaške naprave v vzhodni Angliji.

Podrobnosti o zmagovitih operacijah na kavkaški in stalingrajski fronti

Veliki uspehi nemških torpednih čolnov

Berlin, 23. okt. s. Iz vojaškega vira se doznavajo, da so od pričetka vojne nemški torpedni čolni potopili skupno 39 vojnih ladij, in sicer 15 rušilcev, 2 torpedovki, 1 pomožni krizarko, 3 podmornice ter 134 trgovinskih ladij, in sicer 12 petrolejskih ladij s skupno 571.650 tuni. Nemški torpedni čolni so razen tega poškodovali 2 krizarki, več torpednih čolnov in 10 trgovinskih ladij.

Dr. Göbbels o morali nemškega naroda

Berlin, 2. okt. s. V Gotehafenu, bivši Gdyniji, je minister dr. Göbbels očrtal veliki množici sedanjih vojaški in politični položaj ter izjavil med drugim, da so bili po zaslugi strateškega genija Adolfa Hitlerja in hrabrosti njegovih vojakov ustvarjeni pogoji za končno zmago in s tem za veliko bodočnost. Prav zaradi tega je morala nemškega naroda bolj visoka ko kdaj koli prej. Te morale ne more porušiti niti teroristična letalska vojna, ki jo je pričela Anglija.

Reorganizacija Hlinkove stranke na Slovaškem

Bratislava, 22. okt. s. Na današnji seji slovaškega parlamenta je bil soglasno sprejet nov zakon o organizaciji Hlinkove stranke, s katero se daje poudarek in se utruje avtoritativno načelo stranke in nje- no totalitarno sodelovanje v slovaškem državnem in narodnem življenju. Govori poslanca Maderlyja in generalnega tajnika stranke Mociosa so znova potrdili kako velike zasluge, ki si jih je stranka pridobila pri dosegu neodvisnosti Slovaške. Poudarjen je bil čisto nacionalistični in krščanski značaj stranke.

Japonska se ne boji ameriških groženj

Sanghai, 22. okt. s. Po mnenju japonskih krogov na Kitajskem bodo Zedinjene države zaradi tega, ker ne morejo stvoriti druge fronte, nezadovoljstvo med Američani pa stalno narasča, posvetile večjo pozornost operacijam proti Japonski. Dejstvo, da Amerika mrzlično gradi nosilce letal, smatrajo v japonskih krogih na Kitajskem za znak, da Američani nameravajo čimprej nastopi naravnost Japonsko in ne morejo zopet zavzeti izgubljenega ozemlja. V tukajšnjih krogih pa pravijo, da Japonska lahko ojači svojo mornarico tako kakor Amerika ter vzdrži svoje prednosti, katere si je zagamčila z velikimi letalsko-pomorskimi zmaganji, zlasti zaradi tega ker Amerika še da- leč ne razpolaga s tolikimi izvežbanim osebjem, ki bi bilo pripravljeno za borbo na morju.

Izgube ameriške mornarice pri Salomonovih otokih

Tokio, 22. okt. s. Iz vojaškega vira se doznavajo, da se je izjalovil tretji ameriški poskus prorjara na Salomonovih otokih. Od 1. oktobra so bile hude borbe letal in ladij v vodah okrog otokov. Po dosedanjih obvestilih je imela ameriška mornarica hude izgube in je med drugim izgubila eno težko krizarko, eno lahko krizarko in rušilca »Meredith« in »O Brienc, ki sta bila spuščena v morje leta 1940. Letalske operacije se nadaljujejo.

Uspešno udejstvovanje nemških podmornic

Rim, 21. okt. s. »Daily Telegraph« komentira izjave prvoga lorda admiraltete o dosedanjih izgubah angleške trgovske mornarice in piše, da se podmornice ost ne- sporno v tej vojni bolj udejstvujejo kakor v prejšnji vojni. Njihovi napadi niso samo številnejši, temveč tudi strateško bolj izvedeni. »Daily Telegraph« zaključuje s zahtevo, naj se boj s podmornicami pretvori v akcije proti lajedelnicam, kjer grade podmornice.

Po Mirju na rob Mestnega loga

Tudi na tej strani mesta so ljudje letos obdelali mnogo zemlje

Ljubljana, 23. oktobra. Mirje je eden najbolj mirnih krajev Ljubljane. Imena pa vendar ni dobilo po tej lastnosti, kakor bi utegnili kdo misliti. Mirje pomeni namreč tudi staro zidovje, zidne razvaline. Da je tako staro zidovje na Mirju, pa je vsem znano, saj je rimski zid ena izmed najbolj znanih starih ostankov najstarejše človeške naselbine na današnjih tleh Ljubljane. Ostanek slovitih rimskih naselbine, ki je vztrajala tja do premešljanja narodov, ko je zatolila pod barbarskim uničevanjem Hunov, ki so plenili in ropali po Evropi pod vodstvom kralja Atile.

Pod tem zidom, ki sega tja do Emonske ceste, so predniki današnjih Mirjanov postavljali prve hiše. Zato je tudi ves ta kraj, ki se danes v svojih jugozapadnih podaljških razteza skoro do Glince in tja do Gradašče, dobil ime Mirje. Včasih, ko se ni bilo tod hiš, se je ves ta svet imenoval »Pod cesto«. S kratko oznako »Cesta« so našli predniki imenovali današnje Ulice 29. oktobra in Tržaško cesto. Nedvomno je nekoč ime »Pod cesto« označevalo le največji pas zemljišč in hiš južno od Tržaške ceste; kasneje so ljudje poimenovali tako vsa tamkajšnja okolice. Enako se je zgodilo v razvoju Mirja. Mirje se je prvotno imenovalo le tisti pas hiš, ki je bil neposredno za rimskim zidom. Tako se je danes imenuje tudi ulica, ki pelje med zidom in hišami vzporedno za Aškerčevo cesto. Ime pa se je kmalu preneseo na ves okoliš in imenujejo danes ljudje Mirje tudi tiste predele nove Ljubljane, ki leže daleč doli ob Marmontovi ulici, ki je podaljšek ulice Mirja skoro do Glince.

Ko je pred leti mestna občina utrjevala rimski zid, je postavila tamkaj udobne široke klopi. Zamisel je bila izvrstna in so te klopi vedno dobro zasledene. Zlasti v zadnjih dneh letodnih solnečen jesei so se hodišč tja ob zgodnjih popoldanskih urah gret meščani vseh slojev. Zid za klopimi štiti pred vetrom in je solnce blagodejno toplo. Ko pa so minile najtoplejše solnečne ure, so sprehajalci prav radi nadaljevali uživanje miru tako, da so šli na sprehod naprej po Marmontovi ulici.

Mirje se letos ni mnogo spremenilo. Morda je postala snaga okoli vil nekoliko manj bleščača, morda se je spremenilo tudi okrasno zelenje in so se letos tudi tod naselile predvsem koristne rastline, kakor krompir, fižol in zelenjava, v splošnem pa je Mirje v zadnjih dveh letih ostalo neizpremenjeno. Čeprav so tudi na zgornjem koncu še veliki

kompleksi, ki bi se dali koristno zasidati, se ne najde kupec, ki bi to storil. Tako so med Gradaščico in rimskim zidom še vedno njive, ki čakajo na bodočega graditelja, ki bo dal temu predelu Mirja končno obliko.

Toliko bolj se je naselbina zadnja leta širila proti Glincam vzdolž Marmontove in Verstovškove ulice. Tod so bile parcele znatno cenejše, svet pa je bil prav tako primeren za zidanje. Med Tržaško, Marmontovo, Verstovškovo ulico tja do Gradašče je zazidana že velika sveta. Prost je edino še pas od novega kopališča naprej v smeri proti toku Gradaščice. Vse vidi imajo velike vrtove, kar njihovo vrednost še posebno dviguje. Vendar pa tudi tod ni še ves svet zazidan. Še najdemo tu in tam med vilami večje komplekse, ki sedaj izvrstno služijo za njive. Tako je na taki večji njivi letos rasla ajda.

Na koncu Marmontove ulice pripelje ozka poljska pot sprehajalca čez lesen most onostran Gradaščice, kjer sta glavni vzporedni strugi Mencingerjarka in Gerbinčeva ulica. Tudi ta naselbina se je zadnja leta izredno naglo večala. Še ob koncu prejšnje svetovne vojne so bili tud veliki travniki, ki so jih v poveljnih letih deloma zasebniki deloma tudi mestna občina pozidali. Strnjeno se hiše vlečejo edino ob urenovanih ulicah, med tem ko je drugod vedno več polja, čim bolj se bližamo robu Mestnega loga. Prave njive so bile letos tud obdelane s skrbjo primerno za vrtnarja. Večina sveta je obdelana in še sedaj je na njim mnogo jesejskih pridelkov. Ponekod so nenavadno dolgi »krajci« poščani za motovilcem in endivijo. Mnogo je še zimskega zelja in ohrovtu, med tem ko sedit ljudje že pospravljajo navadno in rdečo pesu. Bliža se zima in bolje je, da se pridelek, ki je letos zelo lep, spravi ob leper, solnčnem vremenu, kakor da bi ga morali zmesti v zasipnice ali kleti mokrega lu morda že nagnitega. Nekoliko slabše je obrodila jesejska repa. Mnogi so jo prepozno sejali.

Cesta v Mestni log je letos vedno živahna. Tudi ob njej je ves svet obdelan. S pridelkom pa niso vsi zadovoljni. Šel je sicer lep, domov pa so ga spravili manj, kakor so pričakovali. Vsi si skušajo pomagati, kakor si morejo. Nekaj posebnik je gradil svojo njivico ob cesti s pravimi kitjskimi zidom. Visok je najmanj dva metra in ves iz betona.

Izpred okrožnega sodišča

Prenaglien sum je sprožil dve kazenski tožbi zaradi žaljenja časti — Okradenec je bil obsojen, osumljenec pa oproščen

Ljubljana, 22. oktobra. Gostilničarju F. V. je lani maja v čudnih okoliščinah izgubila velika vsota denarja. V celoti je bil oškodovan za okoli 6500 din. Podrobna preiskava vse do danes ni mogla ugotoviti, kdo je storilec, čeprav je krog oseb, ki pridejo v poštev, omejen. Za plovom v neki od kraja tavine zelo oddaljeni ulici so med preiskavo našli prazno denarnico. To je bilo vse, če ne upoštevamo dogodkov, ki so se naleteli kot postranska posledica dejanja in ki jih je pretekel tork zaključil prijaviti senat okrožnega kazenskega sodišča, ki je odločil o prizivu okradenca zoper sodbo prvostopenjskega sodišča v zadevi njegove tožbe zoper magistratnega namestnika L. S. zaradi razžaljenja časti.

Omenjeni magistratni uslužbenec je zabrodil v vse nepravilne popolnoma nehotne in nevede. Na dan tavine je prišel v gostilno F. V. in prisedel k mizi, kjer je gostilničar prav kar pregledoval svojo listino, v kateri je bilo denarja nad 6 tisoč. V sobi je bilo še več ljudi, ki so že po svojem poklicu dovolj sumljivi, da bi prišli v poštev kot storilci kaznljive dejanja, v tem primeru tavine. Okoli mize so se smukali razni prekupečevalci in tudi uoka prostitutka. Med razgovorom je pristopila nenadoma natakarka in dejala gospodarju, da naj gre za hip v sosedni protor, ker želi nekdo z njim govoriti. Gostilničar, ki je zaupal svojemu sobesedniku, je pustil listino z denarjem kar na mizi, posebno še, ker je bil prepričan, da se bo naglo vrnil.

Pogovor pa ga je zamudil del časa. Magistratni namestnik se je odločil, da ne bo čakal njegove vrnitve, ker se je bližala ura popoldanske službe. Plačal je in šel, ne da bi se pobrigal za listino na miznici.

Saj je bila v sobi natakarka in je mogel smatrati, da je gospodarjeva lastnina dovolj zavarovana pred tatinskimi rokami. Zmotil se je in iz tega so se potem razvile tudi njemu prav neprijetne sitnosti. Ko se je gostilničar vrnil, ni bilo listnice z denarjem nikjer. Takoj je osumil omenjenega magistratnega namestnika in šel celo k njemu ter ga v zaupnem pogovoru pozval, naj mu vrne ukraden denar. S. L. je takoj odklonil, da bi imel karkoli skupnega s tavino. Gostilničar se je potem zatekel po pomoč na policiji. Vendar je prošil, da zaenkrat osumljenega S. L. še ne aretirajo, ker se mu bo morda posrečilo dobiti trdnejše dokaze za njegovo ali koga drugega krivdo.

Ker takih dokazov ni dobil, se je policija odločila, da napravi na domu osumljenca preiskavo. Varnostni organi so našli stvari, ki so prvi hip zelo obramenjavale osumljenca. V denarju so našli pri njem 2400 din, razen tega pa še vrsto novih predmetov, ki so morali biti kupljeni prav malo časa pred preiskavo. Policija je pozvala S. L. naj pove, kako je prišel do takšne vsote denarja in do vseh novih stvari. Osumljenec je res dokazal, da si je vse pridobil pošteno. V zadnjih treh mesecih pred preiskavo je imel celo 24.300 din posetih dohodkov, ki so mu tudi omogočili nabavo novih predmetov. Na podlagi tega je bila seveda preiskava proti S. L. ustavljena.

Osumljenec se je zaradi postopenja gostilničarja čutil užaljenega in je vložil kazensko tožbo zoper gostilničarja zaradi klevete. Tožbo je dobil in gostilničar je bil obsojen. Gostilničarja je že drugi poraz nedvomno ogorčil in ko je zvedel, kako se je S. L. izrazil kot osumljenec pred preisko-

valnim sodnikom o njem, je sklenil, da ga bo tudi on tožil zaradi klevete. Gostilničar je bil namreč še večkrat kaznovan. Osumljeni S. L. je zato svotel šele med preiskavo. Ko je slišal tudi, da so denarnico našli za nekim plotom, je menil proti preiskovalnemu sodniku, da je čudno, ker se ni podrobneje raziskovalo obeh dejstev. Izjava, ki jo je preiskovalni sodnik protokoliral, naj bi se razumela tako, kakor da je gostilničar sam inasnan ravino.

Pred okrajnim sodnikom se je S. L. branil, da ni imel namena žaliti gostilničarja, temveč je le hotel braniti sebe pred sumom tavnice. Okrajni sodnik je sprejel njegov zagovor in ga oprostil. Skliceval se je na § 306 kz, ki pravi, da se kaznuje zaradi razžaljitve tisti, ki da pojamoil zaradi obrambe kakovosti pravice ali zaradi zaščite opravičenih koristi, kolikor so v preteknejši kot oškodovana korist oklevetane osebe, če se ugotovi iz načina izražanja ali iz drugih okoliščin njegova namera razžaliti izvestno oecbo. Sodnik je bil mnenja, da pri izjavi S. L. pred preiskovalnim sodnikom ni bilo te namere in da je bila tudi opravičena korist, ki je vodila S. L. do ome-

njene izjave pomembnejša kakor korist oklevetanega gostilničarja. Obtožencu ne gre odrekati pravice, da se posluž vseh možnosti za svojo obrambo. Bil je dotlej neoporečen in z osebno mu je grozila velika škoda. Gostilničar pa je bil še večkrat kaznovan.

Proti tej sodbi je gostilničar prijavil priziv, ki ga je v torek rseval prizivni senat okrožnega sodišča. Zagovornik S. L. je želel, da bi se raspava prelozila, ker obtoženca ni v Ljubljani, senat pa mu ni mogel ugoditi, posebno ker je upravičen razpravljati tudi v obtožencevi odaktnosti. Sicer pa so sodobniki poskusili pred razprav doseči med strankama poravnavo. Branilec obtoženca zato ni imel nikakega pooblastila in tako je predsednik sos Ivan Kraja otvoril razpravo, ki se je v glavnem omejila na referatno opis dejanskega stanu in govor tožilčevega odvjetnika.

Po kratkem posvetovanju je senat zavrnil priziv in potrdil oprotitno sodbo prvostopenjskega sodnika. Tudi senat je v celoti sprejel razloge, ki so vodili prvostopno sodišče, da je S. L. oprostil. Tako je S. L. dobil popolno zadoščenje.

SPORT V nedeljo drugo kolo v turnirju LNZ

Spored bo dopoldne in popoldne na igrišču Ljubljane CONI je dočel lepe nagrade

Ljubljana, 23. oktobra. Na igrišču Ljubljane ob Dunajski cesti se bosta v nedeljo nadaljevala nogometna turnirja, ki sta se na pobudo CONIja in Ljubljanske nogometne zveze začela prejšnjo nedeljo. Tekme so že prvo nedeljo zbudile precej zanimanja in ker so nekatera moštva pokazala prav lep nogomet, celo lepš, kakor smo ga po tako dolgem odmoru pričakovali, smo prepričani, da bo druga serija tekem še bolj obiskana.

Po prvem kolu je v posameznih skupinah stanje naslednje:

V turnirju A:	
Vič	1 1 0 0 3:0 2
Dopolavoro tob. tov.	1 0 1 0 0:0 1
Zabjak	1 0 1 0 0:0 1
Mladika	1 0 0 1 0:3 0
V turnirju B:	
I. skupina	
Vič	1 1 0 0 6:0 2
Mars	1 0 1 0 1:1 1
Dopolavoro tob. tov.	1 0 1 0 1:1 1
Zabjak	1 0 0 1 0:6 0
II. skupina	
Ljubljana	1 1 0 0 17:0 2
Kočevan	1 0 0 1 0:17 0
Mladika	0 0 0 0 0:0 0

V mladinskem turnirju so se v nedeljo uveljavili mlati Vičani, ki so najresnejši tekmeči za končno zmago. V drugem kolu se sestanejo z mladino Zabjaka, ki je v prvi tekmi pokazala mnogo znanja, le da je imela pri tem precej smole. Tekma bo nedvomno velika borba med mladimi silami. Na sporedu pa bo v dopoldanski uri najprej tekma med Mladiko in Dopolavoro tobacne tovarne, ki je zlasti za Mladiko velikega pomena, ker ji v primeru poraza grozi zadnja mesta.

V I. skupini turnirja B so zopet Vičani tisti, ki so po prvem kolu prevzeli vodstvo. To je presenetljivo v toliko, ker sodeluje v tej skupini tudi Mars, ki so zanj vsi bili gotovi, da je siguran favorit. V nedeljo je z močno enajstotico Dopolavora tob. tov. dosegel le remis in tako je tekma med Marsom in Vičem odločilnega pomena. Če bi Marsovi klonili, so Vičani že na pol pota do zmage. Druga tekma v tej skupini bo med Dopolavorom tob. tov. in Zabjakom. Več izgledov na uspeh imajo Dopolavoristi, tako da bodo morali Zabjakaani krepko prijeti, če bodo hoteli doseči kaj pomembnejšega.

Prva popoldanska tekma bo v nedeljo tekma med Mladiko in Ljubljano. Mladika v nedeljo še ni nastopila in zato ne poznamo njenih moči. Prepričani smo, da bo izvrstni Ljubljani nudi več odpora in da bo pristihla igravce Ljubljane še do lepše igre, ki je že v nedeljo prijetno iznenadila vse gledalce.

Vstopnina je tako nizka, da je poset tekem vsakomur omogočen.

Nove objave Ljubljanske nogometne zveze

Turnirske nagrade. Ljubljanska nogometna zveza nam je poslala naslednje obvestilo št. 5:

Zaupni CONIja je dočel naslednje nagrade za moštva, ki nastopajo v obeh nogometnih turnirjih:

Turnir A:
Zmagovalno moštvo prejme nagrado v vrednosti 400 lir.
Igralci prejmejo nagrade v skupnem znesku 300 lir.

Drugoplusirano moštvo prejme nagrado v vrednosti 300 lir.

Tretjeplusirano moštvo prejme nagrado v vrednosti 100 lir.

Turnir B:
Zmagovalno moštvo prejme nagrado v vrednosti 500 lir.

Igralci prejmejo nagrade v skupnem znesku 300 lir.

Drugoplusirano moštvo prejme nagrado v vrednosti 400 lir.

Tretjeplusirano moštvo prejme nagrado v vrednosti 200 lir.

Četrtoplusirano moštvo prejme nagrado v vrednosti 100 lir.

Nagrada za najkorektnejše moštvo znaša 200 lir. Vsako moštvo, ki sodeluje v turnirju do konca, prejme sodelovalno nagrado v znesku 200 lir.

Odredbe za sodnike. (Obvestilo št. 4.) Za vodstvo tekem v nedeljo 25. t. m. so bili določeni naslednji sodniki: ob 10.30 Zabjak—Vič: g. Jerman, ob 11.30 Dopolavoro tob. tov.—Mladika: g. Dolinar, ob 13.30 Mladika—Ljubljana: g. Pušenjak, ob 14.50 Dopolavoro tob. tov.—Zabjak: g. Makovec in ob 16.10 Mars—Vič: g. Hinko Kos. Vse tekme bodo na igrišču Ljubljane. Sodniki se obveščajo, da je bila v sporazumu s Nogometno zvezo določena nova taksa za tekme. Za tekme juniorjev znaša 15 lir, za tekme seniorjev pa 25 lir. Gg. sodniki naj vzamejo to na znanje. Nove takse stojijo v veljavo z dneva 25. t. m.

Formularji za sodnike se dobijo v uradu CONIja, kamor morajo sodniki oddati o tekmi turnirskemu odboru do naslednjega ponedeljka ob 17. sivoj poročila.

Najboljši letošnji čas na 10.000 m v Evropi je dosegel v nedeljo v Budimpešti naš madžarski dolgočprogaš Jenow Szilagy. Izboljšal je tudi dosedajni madžarski rekord na tej progi, ki je pripadal Kelenu s 30:23.2. Szilagy je pretekel 10 km v 30:09.4.

Nogometno prvenstvo Donavskoalpskega okrožja. V nedeljo je bilo na Dunaju pet prvenstvenih tekem v okviru prvenstva Donavskoalpskega nogometnega okrožja. Tekme so se končale z dvema nepričakovanimi izidoma. Porazena sta bila favorita Rapid in Vienna. Rapid je podlegel današnjim železničarjem 2:5 (0:3), Vienna pa Wacu celo 2:8. Vienno je katastrofa doletela šele v drugem polčasu, saj je do odmora vodila 2:1. V ostalih tekmah je Admira porazila graški Sturm 8:1 (4:1) in FAC Wacker 2:1 (1:1). Tekma med današnjim Sportklubom klubom in FC Wien je ostala neoločena 5:5 (2:2). Po nedeljskih tekmah je stanje v tabeli naslednje: 1. WAC (25:9) 11 točk, 2. FAC (20:16) 11, 3. Vienna (24:15) 9, 4. Rapid (27:15) 9, 5. Austria (18:21) 9, naskar sledijo Sportklub, Admira, FC Wien, Wacker, Železničarji in Sturm iz Grada.

Tudi na Letonskem imajo nekaj dobrih metalec kopa. Dolga leta so imeli severnjaki monopoli na prva mesta v metu kopja. Šele zadnja leta so se tudi Srednjeevropci uveljavili in resno ogrozili primat severnjakov. Toda tradicija dobrih metalec kopja je na severu tako močna, da ima močan vpliv na mlade lahkotletške talente. Severnjaki vzgajajo vedno znova dobre naslednike starih mojstrov. Tako poročajo tuji časopisi sedaj z Letonske o treh dobrih mladih metalcih kopja. Najboljši je Stendenskijs z 69.35, mnogo pa obeta tudi Circinis z 61.71 in Magarišis s 60.71 m.

Nogomet na štajarskem. V tekmovanju za štajarsko prvenstvo je Rapid v nedeljo nastopil doma in premagal enajstotico Tus Leibnitz 3:2 (1:0). Železničarji pa so prvenstveno tekmo v Gradcu s Postsporom remizirali 1:1 (0:0). V predtekmi v Mariboru sta igrali rezervni enajstotico Rapida in Železničarjev, ki so vskočili, ker so Konjčičani zadnji trenutek odpevedali. Rapidova rezervna je zmagala 5:2 (2:1).

Zmaga Trbovelčanov v Mariboru. Trbovljani so v nedeljo v tekmovanju za srodnjštajarsko prvenstvo nastopile v Mariboru proti mariborskim Poštarjem. Trbovljanci so bili ves čas v premoči in so zasluženo zmagali 4:1 (2:1). S tem je padla važna odločitev in so Trbovljanci veliki favoriti v svoji skupini.

Celje-Beljak 2:2. V Celju je v nedeljo gostovalo moštvo Villacher Sportvereina. Tekma se je končala neodločeno 2:2.

Zagorje-Hrastnik 3:1. V Zagorju je bila v nedeljo prvenstvena tekma med enajstotice Zagorja in Hrastnika. Zmagoala je Zagorje 3:1.

Prva teniška lestvica. Nemški teniški strokovnjak Erich Schönborn je objavil kot prvi svojo lestvico letošnjih najboljših teniških igravcev v Evropi. Lestvica razvršča najboljših desetotico takole: 1. Asboth (Madžarska), 2. Cucelli (Italija), 3. Tansescu (Rumunija), 4. Romanoni (Italija), 5. Mitič (Hrvatska), 6. in 7. Koch in Gies (Nemčija), 8. Palada (Hrvatska), 9. Del Bello (Italija) in 10. Gabori (Madžarska). Preseneča uvrstitve Rumuna Tansesca na treče mesto in obeh Nemcev na 6. in 7.

Uspeh Podmilščaka. Mariborski dirkač Podmilščak se je udeležil večje kolesarske dirke na Koroškem. Froga je bila dolga 145 km. Podmilščak jo je prevozil v 5:27:30 in zasedel drugo mesto. Zmagal je Schwamm iz Lienz v 5:14:30, tretji pa je bil Dunajčan Kraska v 5:33:30.

Inserirajte v „Sl. Narodu“!

Nagrade društva „Dante Alighieri“

Nacionalno društvo »Dante Alighieri« bo v zvezi z 28. oktobrom razdelilo 448 nagrad po 100 lir tisti mladini, ki se je najbolj odlikovala v učenju italijanskega jezika v pokrajnjah Zora, Spalato, Cattaro, Ljubljana, Trieste, Pola, Gorizia in Fiume, kakor tudi v Mentonu in na Egejskih otokih.

Razdelitev bodo oskrbeli pokrajnjski šolski nadzorniki, v katerih pristojnostem območju je posamezna pokrajna, razen v Ljubljanski in Dalmazijski pokrajni, kjer se bodo nagrade razdelile pod nadzorstvom Visokega komisarja in Generalnega guvernerja.

Društvo »Dante Alighieri« samo bo potem objavilo imena šolskih funkcionarjev, ki jim bodo pokrajnjski šolski nadzorniki naložili dolžnost razdeliti nagrade v posameznih krajih. Ti funkcionarji se bodo o vseni potrebnem sporazumeli s političnimi tajniki.

Dve novi žrtvi komunistov

Ljubljana, 23. oktobra. Očiščevalno delo na Dolenjskem napreduje, ljudje spregledujejo in se aktivno udeležujejo boja proti terorizmu. Včerajšnji »Slovenski dom« poroča o dveh novih žrtvah komunistov.

Pri Sv. Križu nad Litiijo je bil 2. oktobra umorjen organ finančne kontrole Viktor Toni, Morijci so ga zajeli v trenutku, ko se je vračal iz službe. Pokojni Toni je bil po rodu Ljubljčanin, v službi pa je bil prejšnja leta pri Krškem in v Brezicah. Mož je pošteno in vestno praviljal svojo službo, prosti čas pa je posvečal je svoji družini: ženi in trem otrokom.

Druga žrtev pa je 22letni uslužbenec v ekspedituri uprave »Slovenca« Jože Golji z Rudnika pri Ljubljani. Pred mesecem so ga skupno z očetom ugrabili, ko so ropali po rudniškem župnišču in drugih hišah. Odpeljali so ga na Polico, kam tam več dni zasiljevali in mučili, nato pa ubili. Pokojni Golji je bil zgleden katoliški posvetni delavec. Tri leta je bil zaposlen v ekspedituri uprave »Slovenca«. Bil je vseščozni natečen nasprotnik komunističnega gibanja ter je svoje prepričanje vedno pošteno zastopal.

Obžalovanja in obsodbe vredne so žrtve zaseplejenega komunističnega terorizma. Slovenci izgubljamo v njih najbolj zgledne može, ki niso živeli samo zase in za svoje družine, temveč tudi za ves narod.

Beleznica

KOLENDAR
Danes: Petek, 23. oktobra: Severin, Kloštila
DANASJNE PRIREDITVE
Kino Matka: Zvezde gledajo z neba
Kino Sloga: Primaverne mortale — Umi-raroča pomlad
Kino Union: Usodni briljanti
Umestna razstava slikarja Milosla Šušteršiča »Dolenjska vase« v galeriji Ober-snel na Gosposvetski cesti, odprta od 9.—18.
DEBURNE LEKARJE
Danes: Mr. Sušnik, Marjin trg 5, Deu-klanjšček Dia, Gosposvetka cesta 4, Bo-hinec ded., Cesta 29. oktobra 31.

Obnovite potrdila o posecanju šole

Ljubljana, 23. oktobra. Blagajna za izplačevanje družinskih doklad poziva vse družinske poglavarje, da ob pričetku novega šolskega leta znova preskrbe za svoje otroke dokazila o obiskovanju šole.

Zato morajo družinski poglavarji-delavci predložiti potrdila o posecanju srednje ali njeje sorodne šole za svoje otroke od izpolnjenega 14. do izpolnjenega 16. leta starosti, družinski poglavarji-naměstenci pa za otroke od 14. do izpolnjenega 18. leta starosti. Za otroke mlajše od 14. let takšna potrdila niso potrebna. Šolska potrdila je treba poslati tisti ustanovi socialnega zavarovanja (Zavod za socialno zavarovanje, Boišniška blagajna Trgovskega, bolniškega in podpornega društva, »Merkur«, Glavna bratovska skladnica), ki je družinskemu poglavarju doklad nazadnje nakazala.

Vsakomur, ki do 10. novembra t. l. ne bi dokazal, da njegovi otroci, starejši od 14. let še obiskujejo srednjo ali njeje sorodno šolo, bo Blagajna z mesecem oktobrom ustavila zanje izplačevanje doklad.
Blagajna za izplačevanje družinskih doklad.

Rdeči križ poroča

V tajništvo Poizvedovalnega urada za vojne ujetnike Puharjeva 2 naj dvignejto pošto iz Srbije:
Almaš Vera, Benet Andrej, Benet Stanislava, Benet Marija, Brenčić arch. France, Debec Giovanni, Gladović M. Heia, Götli dr. Franc, Grum Ivan, Horvat Vida, Hribar Marija, Hočvar Ana, Knafejc Terenzija in Valter, Koffer Alojzija, Karlil Alojzij, Korun dr. Jospina, Kožar Anica, Košnjak Jožica, Miklavčič Vlasta, Mitjan Ivanka, Petrovič živa, Pik Boris, Pirkmajer Marija, Pleško Marija, Polič Zoran, Pavlin Ivan, Rener Fani, Sajovic Ivanka, Šturm Jožefa, Smerdu Rado, Smerkolj Anton, Se-ljak Vojko, Torkar Marija, Vodusek Cirila, Vrtnik Janez, Zavadiar Franca, Zdolsek Alojzija, Železnik Anzelina, sestra, Zupan Julij.
Javijo naj se: Bogdanovič Danica, Boc Marija, Cibic Ivan, I. Julijani, Jerič Ciril, Mairan dr. Jože, Polzelnik prof. Ivan, Polak Oskar, Lončarič Ivo, Nanut Ana, Werbole Ignac, Vokovič Anđela.

Paketi za Gonars se sprejemajo po objavljenem redu.
Prošnji za promog Rdeči križ ne sprejema.

CUDNO
— Striček, ali res nisi oženjen? — vpraša mali Mihec.
— Ne, dragec moj.
— Hm... zelo čudno, — se zamislil deček.
— Zakaj čudno?
— Kako ti pa potem takem brani hoditi zvečer v gostilno?

Klobuk

— Skrajni čas je že, da si kupiš nov klobuk, starega ne moreš več nositi. Moti me, da...
— Da, da, prav praviš, Ančka, veseli me, da misliš na to.
— Kdo bo pa mislil nate, če ne jaz? Če bi le ti mislil toliko name, kakor mislim jaz nate!
— Zelo pozorna si in hvaležen sem ti za to, — je dejal in jo poljubil. — Prihodnji teden si kupim nov klobuk.
— Prvič ga ne boš kupil sam, temveč pojem jaz s teboj, da ti ga izberem, a drugič, zakaj bi čakala do prihodnjega tedna? Ti vedno vse odlašaj! Zakaj bi ga ne šla kupit kar danes? Danes, si dobil denar. Kdo ve, če ti bo do prihodnjega tedna še kaj ostalo. Sicer pa, kar lahko storiš danes, ne odlašaj na jutri. Klobuk pojdeva torej kupit danes.
— Veseli me, draga ženica, da si tako energična! Kar lahko storim danes, tega ne bom odlašal na jutri. Klobuk pojdeva torej kupiti še danes. Ne vem samo, kakšnega bi si izbral. To pot bi se lahko odločil za čisto lahkega, platnena. Poletje je na pragu.
— Za boga, samo platnena ne! Platnениh klobukov ne trpi! Sicer pa pojem s teboj in pomagala ti bom izbrati ti ga. Bom že jaz pazila, da izbereva pravega, da ti bo dobro pristojal.

— Kakor ti misliš, Ančka. Izbrilo prepriščam tebi.
Popoldne okrog petih sta odšla v mesto izbrat klobuk. Veselo sta stopala po živahnih ulicah. Tu pa tam sta se ustavila pred izložbo in si ogledovala klobuke, pa tudi obleke.
— Foglej tole obleko, dragec, — je dejala Ančka in se ustavila pred izložbo modne trgovine. — Krasna je. Imenitno bi mi pristojala. Vstopiva, da si jo ogledam od blizu. Saj kupiti je itak ne mislim.
— Toda... je hotel ugovarjati mož.
— Saj pravim, da je ne mislim kupiti. Samo ogledala bi si jo rada. Ogledovanje nič ne stane. No, kar vstopiva.
Te besede je izgovorila s takim glasom, da je bilo vsako upiranje izključeno. Vstopila je v trgovino, mož pa za njo.
Ko sta čez pol ure odhajala iz trgovine, je nosil mož v desnici velik zavitek: obleko iz izložbe.
— Izredno pocen! — je dejala žena navdušeno. — Samo da mi živi duši ne poveš, dragec moj, koliko sva plačala za njo. Jaz porečem vsakomur, da sva plačala dvakrat toliko za to krasno obleko, kolikor stane v resnici.
Komaj sta napravila nekaj korakov, je dejala Ančka:
— To je pa že preneumno! Zdaj nimam nobenega klobuka, ki bi mi pristojal k tej obleki.
— Čuj, draga žena, — si je dovolil pripomniti mož, — saj imaš najmanj pol tu-

Novi letoletni in polletni tečajji v Institutu za italijansko kulturo

Pretekli teden so bili zaključeni letoletni tečajji pri Institutu za italijansko kulturo. Tečajji za jezik in konverzacijo je bilo na sedežu inštituta 16 in štiri v pisarnih učencev je bilo tako veliko kakor nikdar prej. Drugi tečajji pod vodstvom inštituta so bili na sedežih drugih organizacij.

Tečajje je vodilo skupno 9 profesorjev. ki so imeli skupno skoraj po 50 učnih ur na teden.

Z današnjim dnem je odprto vpisovanje v nove tečajje za jezik, konverzacijo in kulturo. Tečajji bodo letoletni: z dvema tedenskima urama pouka ali polletni: s tremi tedenskimi urami.

Učni red letoletnih tečajjev je naslednji:

1. Osnovni tečaj za začetnike: torki in petki od 15. do 16. (dvorana A) ter torki in četrtek od 17. do 19. (dvorana B).

Prvi nadaljevalni tečaj: ponedeljek in četrtek od 15. do 16. (dvorana A), ponedeljek in četrtek od 16. do 17. (dvorana A), torki in petki od 18. do 19. (dvorana A) torki in četrtek od 18. do 19. (dvorana B).

2. Jezikovni tečaj: torki in četrtek od 16. do 17. (dvorana B), ponedeljek in četrtek od 17. do 18. (dvorana A), torki in petki od 17. do 18. (dvorana A).

3. Tečaj za izpopolnitev: ponedeljek in četrtek od 18. do 19. (dvorana A), torki in petki od 16. do 17. (dvorana A).

4. Tečaj o italijanski omiki: torki in petki od 17. do 18.

Polletni tečajji trikrat na teden:

1. Osnovni tečaj: ponedeljek, sreda, petek od 17. do 18. (dvorana B)

1. Nadaljevalni tečaj: ponedeljek, sreda, petek od 15. do 16. (dvorana B), ponedeljek, sreda in petek od 18. do 19. (dvorana B).

2. Nadaljevalni tečaj: ponedeljek, sreda, petek od 16. do 17. (dvorana B)

Kot zadnji polletni tečaj samo za konverzacijo: torki in petki od 15. do 19.

Vpisništva in šolnina za vsa doba vsakega letoletnega ali polletnega tečaja znaša skupaj 50 lir. Samo za tečaj o italijanski omiki znaša skupno šolnina za ves tečaj 60 lir. Član inštituta se postane po prošnji, ki jo je ugodno rešilo predsedništvo inštituta. Letna članarina je 30 lir in daje pravico do uporabe knjižnice inštituta, do brezplačnega posojanja knjig na dom, do prisostvanja vsem prireditvam inštituta (predavanja koncerti in druge prireditve). Letos bo članarina za tiste, ki so vpisani v kak tečaj, znižana na polovico, namreč na 15 lir. Isto znižanje lahko uživajo tudi dijaki, vpisani na univerzi v posebnih primerih se lahko dovodi defina ali popolna oprostitev omenjene članarine. Vsi tečajji se bodo začeli prve dni novembra. Polletni tečajji se bodo končali v začetku marca, letoletni pa meseca junija. Ob koncu celoletnih tečajjev bodo za tiste, ki to žele, izpiti in bodo o njih izdana spričevala. Za nadaljnje informacije se je treba obrniti na sodrž inštituta, Napoleonov trg 6/1. (uradne ure od 8. do 12. in od 15. do 18.).

DNEVNE VESTI

— Nova reprezentativna palača dnevnika »Popolo d'Italia«. Velemešto Milano je dobilo novo, veliko, zunaj in znotraj krasno urejeno impozantno palačo, ki ne bo služila samo širjenju ter izdajanju dnevnika, katerega ustanovitelj je bil Duca, ampak ki bo povežala v svoji sredini vse niš milanskega življenja. V tej ponosni stavbi na trgu Cavour bodo številne lince, kamor se bo lahko zatekel občinstvo po informacijah v vseh zadevah. Tukaj bo tudi velika gledališka dvorana, kjer bodo stalne dopolnovorje predstave. Posebni prostori so določeni za zgodovinsko biografski arhiv dnevnika, priključena bo tudi velika knjižnica. V arhivu bo več ko 12.000 predalčkov z gradivom, biografski podatki ter s slikami italijanskih in tujih osebnosti. Razen tega bo tukaj tudi sedež milanske Agencije Stefani. Nadalje je urejen v tej močvirni stavbi poseben poštni in brzojavni urad s 17 linicami. Tudi publicistični urad bo imel tukaj svoj sedež s priključenimi prostori potovalnega in turističnega urada. Vrh poslopja bo spomenik, sirenica in razni zvočniki. V notranjosti te stavbe pa bo najmoderneje urejena tiskarna, sodobni redakcijski prostori in drugi uradi, razen tega še poseben muzej, v katerem bo zbrano gradivo, ob katerem je razprti celotni sliko o razvoju dnevnika ter revolucije. Nekateri deli reprezentativne stavbe še niso popolnoma končani, vendar pa bo v kratkem posebna slovesnost otvoritve nove palače, ki je med največjimi pridobitvami Milana v zadnjih letih. Nova palača pa je tudi dokaz sijajnega razmah italijanskega novinstva.

— Restavracija obzidja Leona IV. Na pobudo ministrstva za ljudsko vzgojo in nadzornišva umetnin v Rimu so bila te dni končana restavracijska dela pri zgodovinskem obzidju Leona IV, ki se razprostira med Vatikanom in svetovnega gradom. Dolga in impozantna utrdba, ki je bila zgrajena po posnetku avrelijskega obzidja z rimskim materialom, katerega sledovi so še vidni, je služil že za Nikolaja III. kot izprehajališče od Vatikana h gradu.

— Hud potres na Azorskih otokih. Na Azorskem otočju, zlasti na otoku Fayal, so začutili hud potres, ki je trajal sedem, smrtnih žrtve in večje število ranjenecov, nad katerimi so se zrušile hiše, ko so se hoteli rešiti na prosto. Med številnimi stavbami ki so bile zaradi potresa porušene, je tudi manjša cerkev.

— Biserne poroka sta praznovala te dni v kraju Bagni di Lucca vzgledna zakonca Leopold Ferrari, star 85 let, in njegova žena Flavija, stara 80 let. To svoje jubilejno slavlje sta obhajala, obdana od številnih sinov in hčera, vnukov ter pravnikov.

— Borba proti špekulantom na Portugalskem. Pretekli teden so prisodila portugalska oblastva številnim špekulantom globo v skupnem iznosu 292.000 skudov.

— Kopal je mrtlici grob, pa je sam omahnil vanj in umrl. Gotovo redek dogodek se je primeril v kraju Ariano Polesine. 72-letni pokopališčni čuvaj in grobar Aristid Bagarin je ravnal kot grob, kjer naj bi bil pokopan mrtič, ki je nenadoma omahnil čez rob novo izkopanega groba in obležal v njem negiben. Ko ga ves dan ni bilo domov, so ga šli iskat in so ga našli mrtvega v grobu, ki si ga je nehote sam izkopal. Zdravniki je ugotovili, da je umrl zaradi srčne kapi.

— 1.547.000 prebivalcev šteje Rim s prebivalstvenim stanjem dne 30. septembra 1942.

— Osem sinov pod orožjem. Italijansko časopisje poroča o kmetovalcu Dominiku Saletiju iz Albareta obč. Fnotanellato pri Parni, ki ima največje število sinov pod orožjem in sicer so ti sinovi Romea, ki je rojen 1911, Enij, ki je rojen 1912, Hendik, ki je rojen 1913, Hermes, 1915, Pavel 1916, Romul 1917, Rem 1919 in Bruno 1920.

— V obrokih vrača ukradeni denar. Iz Sondria poročajo: 28letna Gina Parolinii iz Lanzade je opazila, da je bila žena kmetovalca Avgusta Parolinija, njenega sorodnika, precej oddaljena od svoje domačije, zapopoljena na bližnjem polju. Brž se je uhotapila v njeno hišo ter odnesla 10.600 lir. Toda kesanje je bilo tako močno, da se je Parolinijeva oddolila, da bo ves denar vrnila, vendar ne vesa naenkrat, ampak v obrokih. Že dva dni pozneje je raztrosila ob vhodu domačije okradena 5000 lir. To je storila ponoči, zjutraj pa je okradenica z nemalim presenečenjem opazila ob vhodu denar. Naslednje jutro je našla pred vhodom še 4500 lir. Zadeva je prišla na uho karabinerjem, ki so kmalu ubrali pravilno sled. Gina Parolinijeva je skesano priznala svoje dejanje, pred pristojnim sodiščem ji bodo vračanje denarja v obrokih nedvomno priznali kot olajšilno okolnost.

— Cene mineralnih vodov. Minister poljedelstva in gozdov je določil, da smejo prodajalci mineralnih vod zvišati ceno za tri lire pri steklenici in sicer na račun kavčijev. Tudi so prodajalci dolžni vrniti založeni denar, čim vrnejo potrošički steklenice v dobrem stanju. Pri naročilu vode v kozarčih po 200 gramov, ki jo strančič zavže bodi pri mizi ali pri točilni mizi, se sme prodajatelj kozarec za petino cene, ki je določena za litrsko steklenico.

— Novi živilski obroki vsem gozdnim delavcem. Iz Rima poročajo: V zvezi s vračanjem nekaterih pokrajinskih korporacijskih svetov ter posameznih krajevnih poveljstev gozdne milice, je osrednje poveljstvo gozdne milice pojasnilo to zadevo s posebno okrožnico, v kateri se ugotavlja, da pripadajo novi živilski obroki vsem delavcem, ki so zaposleni pri gozdnih delih vsih vrst.

— Zastrupljenja z gobami. Zadnje dni je bilo ugotovljeno zastrupljenje z gobami pri 22 osebah iz Brescije, ki so zavzile tajnocvetke, nabrane po bližnjih gričih in poljanah, ne da bi jih bili preje oddali v pregled pristojni zdravstveni oblasti. Nekateri zastrupitve so težje značaja. Tudi brescijski primer kaže, da je treba pri zavzivanju gob previdnost, ja da jih je treba na vsak način v primeru dvoma predložiti pristojni zdravstveni oblasti. Vseh 22 zastrupljenecv se zdravi v brescijski bolnišnici.

— Plemenita materinska žrtve — matere 13 otrok. Iz Verbanije poročajo: Plemenito materinstvo je razodela 40-letna Marija Celeste Nino, stanujoča v kraju De Regibus. Je mati 13 otrok, od teh je šest dvojčkov. Že dni je zopet rodila

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAF

Predstave ob delavnikih v kinu Matic in Unions: ob 1/2 18. in 1/2 18. uri; v Slogi neprekinjeno od 14. ure dalje. Ob nedeljah in praznikih v vseh treh kinematografih: ob 10., 1/2 14., 1/2 18. in 1/2 18. uri!

KINO MATICA TELEF. 23-41

Po svetovno znanem romanu
A. J. Cronina
Zvezde gledajo z neba
Film rudarjev in velemesta!
V glavni vlogi: Mihael Redgrave

KINO UNION TELEF. 23-21

Napeta in zabavna kriminalna komedija zmešnjav in zapletljivjev
Usodni briljanti
Vera Carni, Roberto Villa

KINO SLOGA TELEF. 27-30

Film, ki je nekoli zvalovil ljubljansko občinstvo
Primavera mortale — Umirajoča pomlad
Katalin Karady — Javor Pal

dvojčke. Da jih reši, je rajši žrtvovala svoje življenje. Prebivalci omenjenega kraja kar tekmujejo v izkazovanju pomoči teko preizkušeni družini. Prvega od obeh dvojčkov je prevzela mladoporočenka iz istočnega kraja, drugega pa so izročili v dečji zavod v Novari. Za ostale so se zavzela dobra srca.

— Z milanske Seale. Te dni je bila v milanski Seali prva uprizoritev opere Feliksa Lattuada »Vihar«. Nosilci glavnih vlog so slavni pevci in solisti Avgusta Otrabella, Sabina Actis Ornelija, Josip Botti, Antonore Reali, Julij Neri ter Konrad Zambelli.

— 150.000 lir izgubljenih, 37.000 lir najdenih. Trговец Viero Cutolo, ki se je pripeljal iz Rima v Milano, je ugotovil po odhodu vlaka, da je pozabil v kupaletu prvega razreda usnjeno listnico, v kateri je imel 150.000 lir. Istočasno pa je našel trgovcu Fioravante iz ulice Paestrina v Milanu v čakalnici prvega razreda milanskega železniskega postajašča listnico, v kateri je bilo 37.000 lir. V trgem primeru iščejo najditelja, v drugem primeru pa poizvedujejo po lastniku.

IZ LJUBLJANE

—**lj Rbji trg.** Sezona za rečni ribolov je najbrž že minila in na moremo več pričakovati, da bodo naprdaj še večje količine rečnih rib. Po zadnjem dežju so vode precej narasle, zato večerj niso lovili na Ljubljanici rib. Danes so bile naprdaj le prekajene morske rbe, in sicer skuše in slaniki po 44 L kg. V trgovinah z ribami prodajajo tudi: ribje konzerve, konzervirane ribe, mešanč z raznimi dodatki.

—**lj Sročni smo se bili, da bo davi slane.** Večraj se je povsem zjasnilo, prihaja je pa še burja in solnce popoldne ni moglo več dobro greti. Večrajšnja maksimalna temperatura je znašala sredi mesta 10,2°. Tudi ponoči je bilo povsem jasno. Temperatura se je do davi znižala na 2° sredi mesta, v okolici je pa bilo še hladneje. V predmestnih davi še ni bilo slane. Vrtnarji varujejo cvetje pred slano, da bodo z njim založeni pred vsemi sveti in sročni so mnogi napovedovali, da bo danes »vse belo«. Zračni pritisk je bil davi malo nižji kakor večraj, vendar bistvena sprememba ni. Megla je bila davi zopet zelo gosta ter tem bolj neprijetno, ker je bilo hladno.

—**Obritniki, ki izdelujejo racionalne predmete** (tekstilno blago, oblačilne predmete, obutev in izdelke iz kože na zalogo za konfekcionarje, grostise ali trgovce, naj se javijo pri Zdrženju inštrijcev in obrtnikov, Beethovnova ul. 10 zaradi informacij glede vodenja novih registracij, o prejemu in oddaji.

—**lj Ravnateljstvo IV. moške realne gimnazije v Ljubljani** obvešča vse učence, da so do 10. novembra t. l. možni še vsi izpiti razen višjega tečajnega izpita, torej popravni, razredni, privatni, nižji tečajni in sprejemni izpiti.

Radio Ljubljana

SOBOTA, 24. OKTOBRA 1942-XX

7.30: Lahka glasba. 8.00: Napoved časa: poročila v italijanski. 12.20: Plošče, 12.30: Poročila v slovenščini. 12.45: Moderne pesmi vodi dirigent Zeme. 13.00: Napoved časa: poročila v italijanski. 13.15: Poročilo Vrhovnega Poveljstva Oboroženih sil v slovenščini. 13.20: Lepe pesmi od večraj in danes. Orkester vodi dirigent Angelini. 14.00: Poročila v italijanski. 14.15: Koncert radjskega orkestra, vodi dirigent D. M. Sijanec. Operetna glasba. 14.45: Poročila v slovenščini. 15.00: Pokrajinski vestnik. 17.15: Glasba devetnajstega stoletja. 17.55: Jovan Marjan: Kako prezimijo sobne, okenske in balkonske cvetlice. Predavanje v slovenščini. 19.30: Poročila v slovenščini. 19.45: Pesmi in napevi. 20.00: Napoved časa: poročila v italijanski. 20.20: Komentar dnevnih dogodkov v slovenščini. 20.30: Vojaške pesmi. 20.45: Filmsko glasbo izvaja orkester Cetrja, vodi dirigent Barzica. 21.40: Lahko glasbo vodi dirigent Galimo. 22.20: Moderne pesmi vodi dirigent Zeme. 22.45: Poročila v italijanski.

Naše gledališče

DRAMA

Petek, 23. oktobra ob 15: Vdova Rošlinka Izven, Zelo znižane cene od 10 lir navzdol.

Sobota, 24. oktobra: Zaprto.

Nedelja, 25. oktobra ob 10.30: Poročno darilo. Izven. Zelo znižane cene od 10 lir navzdol.

ob 15: Oče naš... Izven.

Cvetke Golar: »Vdova Rošlinka.« Komedia iz našega kmečkega življenja v treh dejanjih. Osebe: Rošlinka-Pol. Juvanova, Manica-Rasbergerjeva, Tončka-Sancinova, Janez-Cesar, Balantač-Košič, Jernejec-Bratina, Gašpar-Raztresen, Tinček-Podgornik. Režiser: Fran Lipah.

OPERA

Petek, 23.: Zaprto.

Sobota, 24. oktobra: ob 16. uri: Seviljski bravec. Red B.

Pravila Zdrženja šolnikov Ljubljanske pokrajine

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino je odobril pravila Zdrženja šolnikov Ljubljanske pokrajine, ki se glase:

Cl. 1. Zdrženje šolnikov Ljubljanske pokrajine je naloga pospeševati delovanje šole in javnih knjižnic, sporočati Visokemu komisarju vse, kar zadeva zboljšavo ustroja in poslanja šolstva, sodelovati s pristojnimi oblastmi za spopolnjevanje šole v okviru novega npravstvenega in političnega reda in delovati za kulturno, npravstveno in gmočno podpiranje svojih članov. Za doseg tega namena Zdrženje lanke: a) sklicuje sestanke, na katerih se ooravnavajo šolska in didaktična vprašanja; b) ustanovi svojo knjižnico in po okolnostih svoj list; c) organizira poučne zlete in potovanja; d) skrbi za zdravstveno in gospodarsko pomoč članom (ustanove, olajšave za potovanje in za bivanje itd.).

Cl. 2. Zdrženje šolnikov združuje svoje člane v tele odseke: 1. univerzitetni profesorji in docenti in privatni docenti; 2. univerzitetni asistenti in lektorji; 3. knjižničarji državnih knjižnic in javnih ustanov; 4. profesorji gimnazij, učiteljice in srednjih strokovnih šol prvega reda; 5. učitelji ljudskih, otroških zavetišč in otroških vrtec. V ustreznih odsekih so včlanjeni tudi upokojenci posameznih strok.

Cl. 3. Delovno področje vsakega posameznega odseka se določi v posebnem pravilniku, ki se izdela v smislu teh pravil.

Cl. 4. Članstvo se pridobi po prošnji na posebnem obrazcu, ki jo sprejme predsedstveni odbor. Če ne nasprotuje posebnim okolnostim, so že samo po sebi člani Zdrženja člani odsekov naslednjih združenj Ljubljanske pokrajine, spojenih v Zdrženje z naredbo Visokega komisarja z dne 2. maja 1942-XX št. 153: 1. Jugoslovskega profesorjskega društva; 2. Zdrženja meščanokošolskih učiteljev kraljevine Jugoslavije; 3. Jugoslovskega učiteljskega združenja in 4. Društva jugoslovskega bibliotekarjev — sekcije v Ljubljani. Tudi ti pa morajo vložiti prošnjo po prvem odstavku tega člena in v njej navesti združenje, kateremu so pripadali.

Cl. 5. Članstvo se izgubi: 1. z odstavko; 2. če se ne plača članarina več ko šest mesecev; 3. če je prenehala služba; 4. z izključitvijo po sklepu predsedstvenega odbora.

Cl. 6. Organi Zdrženja so: 1. predsednik; 2. predsedstveni odbor; 3. skupščina; 4. nadzorstveni odbor; 5. glavni tajnik.

Cl. 7. Predsednika imenuje Visoki komisar; ostane na svojem mestu tri leta in se lahko ponovno imenuje. Predsednik a) zastopa Zdrženje polnovaljno; b) sklicuje predsedstveni odbor in skupščino članov ter jima predseduje; c) predlaga Visokemu komisarju glavnega tajnika za imenovanje; d) imenuje zaupnike šestih odsekov; e) odobruje imenovanje skupščinskih vodij; f) sklicuje, če smatra to za potrebno, splošne in delne sestanke članov za pretres vprašanj, ki so vredna posebne pozornosti, in sporoča njihove sklepe pristojnim oblastvom.

Cl. 8. Predsedstveni odbor je sestavljen iz predsednika Zdrženja, zaupnikov šestih odsekov in glavnega tajnika. Predsedstveni odbor je posvetovalni in ločujoči organ Zdrženja. Sklicuje ga predsednik najkasneje v tretji tretjini vsakega meseca, v kateri je pouk. Predlaga proračune in zaključne račune Zdrženja. Sklepa o sprejemanju in o izključevanju članov. Pomaga predsedniku in ga podpira pri vzpostavljanju delovanja šestih odsekov. V sejah predsedstvenega odbora poročajo zaupniki o vprašanjih, ki so bila obravnavana na sestankih skupin.

Cl. 9. Skupščina je sestavljena iz članov šestih odsekov. Sklicuje jo predsednik Zdrženja v prvi tretjini meseca lecmbrja vsakega leta. Skupščini je naloga: a) odobravanje proračuna in zaključnega računa Zdrženja; b) odobravanje poročila predsednika; c) volitev nadzorstvenega odbora; d) pretresanje drugih predmetov, postavljenih na dnevni red.

Cl. 10. Nadzorstveni odbor je sestavljen iz treh članov, ki jih izvoli skupščina; ostane na svojem mestu tri leta in se lahko ponovno izvoli. Naloga mu je nadzorovati upravno poslovanje Zdrženja in poročati skupščini o opravljenih pregledih.

Cl. 11. Glavnega tajnika imenuje Visoki komisar na predlog predsednika Zdrženja. Glavni tajnik je predsedniku na pomoč pri vseh poslih njegove pristojnosti in ga nadomestuje v poslih redne uprave, če je predsednik časno zadržan ali ko njegovo mesto do imenovanja novega predsednika ni zasedeno. Spisuje zapisnike o sejah predsedstvenega odbora in skupščin.

Cl. 12. Zaupnike šestih odsekov imenuje predsednik, odobruje pa Visoki komisar; na svojem mestu ostanejo dve leti in se lahko ponovno imenujejo. V primerih hudih npravstvenih, političnih in disciplinskih pregreškov jih sme Visoki komisar odstaviti.

Cl. 13. Zaupniki načelujejo svojim odsekom, katerim imenujejo skupinske vodje, ki jih odobri predsednik. Za svoje delovanje so zaupniki odgovorni predsedniku in predsedstvenemu odboru.

Cl. 14. Po eno skupino sestavljajo: 1.

člani, ki pripadajo isti univerzitetni fakulteti; 2. univerzitetni asistenti; 3. univerzitetni lektorji; 4. nameščenci posamezne knjižnice; 5. nameščenci iste ali v izjemnih primerih več šol iste vrste.

Cl. 15. Vsaki skupini načeluje po er skupinski vodja, ki ga imenuje zaupnik zadevnega odseka, odobri pa predsednik. Skupinski vodje ostanejo na svojem mestu eno leto in se ne morejo ponovno imenovati preden ne minejo tri leta od pretekega mandata. V primerih hudih pregreškov jih sme predsednik odstaviti.

Cl. 16. Skupinski vodje sklicujejo v prvi tretjini vsakega meseca, v kateri je pouk, svoje člane, da pretresajo z njimi didaktična in organizacijska vprašanja, ki se tičejo njihovih strok.

Cl. 17. Zaupniki sklicujejo v drugi tretjini vsakega meseca, v kateri je pouk, svoje skupinske vodje, ki poročajo o vprašanjih, katera so bila obravnavana na sestankih skupine. Predsedniku je dano na izvoljo, da skróči število skupinskih sestankov in sestankov odsekov, kjer se mu zdi to po posebnih okolnostih uместno.

Cl. 18. Imovina Zdrženja sestoji: 1. iz rednih dohodkov, to je vpisnine iz letne članarine; 2. iz imovine združenj iz člena 4. teh pravil; vendar ostane ta imovina pridržana svojemu prvotnemu namenu; 3. iz podpor in daril.

Cl. 19. Vpisnina se plačuje ob sprejemu, letna članarina pa do 15. februarja vsakega leta; zneska določa za vsako leto glavna skupščina, prvič pa ju določi predsednik. Oproščeni so plačila vpisnine člani združenj iz člena 4. teh pravil.

Iz pokrajine Trieste

— Smrt starih Trstianov. Te dni so umrli v Triestu 79letna Ivanka Valentinc, 67letna Ana Godas, 81letna Ana Cebul, 81letna Karolina Neustering, 70letni Josip Kante.

— Različne nezdoge. 45letni mizar Angel Sdola iz ulice Zaccaria v Triestu si je pri padcu čez stopnice zlomil levo nogo. Pri San Giacomo je obgrzel popadljiv pes učenca Itala Mantovanija. Na levisi se je poškodoval med delom v mehanični delavnici v ulici Università 24letni Salviator Mani. Po desni nogi se je pobil in potokel 16letni Albin Tauzzi iz Poggioreala, ko je delal na krovu neke ladje. Po obrazu in obeh rokah se je opekla ob prižiganju petrolejske svetilke 21letna tramvajska sprevednica Alojzija Barovina. Po glavi se je poškodoval 37letni Ferdinand Igazzi iz ulice Ginnastica, ko je razkladal zaboje v neke skladšči. Silna nezgoda je doletela 35letnega delavca Karla Krusca, ki ima poškodbe na desnici. 58letni Rajmund Tamini iz ulice Gozzi se je poškodoval po vsem telesu, ko je padel na tla pri izstopanju iz tramvaja. Vsi ponesrecenci se zdravijo v bolnišnici Kraljice Helene v Triestu.

Židovski skrunilec grobov

Iz Ceute v Alžiru poročajo, da so v Bi-oli razkrinkali in aretirali židovskega skrunilca grobov in trupel. Mož je bil uslužen kot vratar na židovskem pokopališču. Ponoči je hodil na sosedno mohamedansko pokopališče, kjer je odkopal svezegrove bove ter kradel z njih obleko in nakos. Mohamedani imajo navado pokopavati mrtlice v lepih oblekah in jim polagati v grobove tudi nakit. Vse to je židovski skrunilec grobov prodal. Njegovemu početju je prišel na sled neki Arabec, ko je opazil pri nekem drugem Arabcu obleko svoje matere, pokopane nekaj dni prej. Arabca je dal aretirati in mož je na policiji priznal, da je ukradel obleko židovskemu pokopališčum vratarju. Hišna preiskava pri židu je spravila na dan mnogo iz grobov ukradenih oblek in nakita.

RED V HIŠI

— Moja žena vzorno skrbi za red v hiši. Vsaka stvar ima svojo mesto v naši hiši.

— Moja tudi, samo da postavi moja vsaka stvar na drugo mesto.

Mali oglasi

GOSPODARJE POZOR!

Klobučarna »PAJK« vam strokovnjaško očisti, preoblikuje in prebarva klobuke vseh vrst po nizkih cenah. Lastna delavnica. — Se priporoča — Rudolf Pajk, Sv. Petra

Inserirajte v »Slov. Narod«

SGARAVATTI SEMENTI S. A.

PADOVA

Sementi di orteljani — Foraggi, ecc.
Semena za zelenjavo — krmila itd.
Chiedere offerte - Zahtevajte ponudbe

AVVISO IMPORTANTE V A Z E N O G L A S

La Soc. Italiana NOTA D'ORO di Osimo (prov. di Ancona), inaugurando il nuovo stabilimento, desidera favorire i suoi clienti nell'acquisto delle sue fiammiche di fama mondiale. Mette pertanto in vendita 200 strumenti del modello IMPERO, con voci in 3a/5a a 1 registro, ai seguenti prezzi eccezionali di propaganda:

34 tasti 48 bassi: pr. list. 1700 per L. 1450; 37 tasti 80 bassi: pr. list. 2150 per L. 1650; 41 tasti 120 bassi: pr. list. 2350 per L. 1850

Per poter beneficiare di tale occasione eccezionale occorre:

1) Inviare subito l'ordinazione alla Soc. Italiana NOTA D'ORO di Osimo (provincia di Ancona), accompagnata da impecabile e perfetta fiammicha; 2) Unire all'ordinazione la presente inserzione pubblicata in questa rivista.

La NOTA D'ORO garantisce per cinque anni tutti i suoi strumenti da ogni difetto di fabbricazione. L'imposta e il trasporto nel Regno dei suddetti 200 strumenti è gratuito.

NOTA D'ORO jantji pet let za vse napake pri izdelavi svojih gisabil. Zavojnina in prevoz v Kraljevini sta na zgoraj omenjena gisabila brezplačna.

NOTO D'ORO

Soc. Italiana NOTA D'ORO di Osimo (prov. Ancona) želi ob otvoritvi novega obrata omogočiti 200 novim odjemalcem nakup svojih svetovnoznanih harmonik. Zato bo dala v promet 200 gisabil modela IMPERO s gisavoi 3a/5a na 1 register po sledečih izjemnih propagandnih cenah:

34 tpič, 48 basov, cena po ceniku L. 1700 za L. 1450; 37 tpič, 80 basov, cena po ceniku L. 2150 za L. 1650; 41 tpič, 120 basov, cena po ceniku L. 2350 za L. 1850

Da se moremo okoristiti a to srednje priliko je potrebno: 1. nemudoma poslati naročilo odgovarjajočim zneskom vred na naslov: Soc. Italiana NOTA D'ORO, Osimo (prov. Ancona).

2. priložiti naročilo ta ogias.

Pred 130 leti je Ljubljana dobila prvi park

— pa zasluzi ljubljanskega trgovca Primice — Vrt za škofijo je uredil vrtnar Riedl l. 1812.

Ljubljana, 21. oktobra
Kakšna sprehajališča je imela Ljubljana v najstarejših časih, smo že povedali in da mesto pravih parkov, namenjenih javnosti, ni imelo. Prvi javni vrt je Ljubljana dobila šele l. 1812 za škofijo, kjer je dandanes Pogačarjev trg. Pred 19. stoletjem v mestu ni bilo prostora za parke in nikakor ni naključje, da je bil vrt za škofijskim dvorcem uredjen šele v začetku prejšnjega stoletja: mesto je dobilo več prostora in zraka, šele, ko so podrli mestno obzidje. Utrube, ki so utesnjevale mesto, so pa podirali šele ob koncu 18. stoletja.

Obzidje na kraju živilskega trga
Živilski trg se nam zdi dandanes središče Ljubljane. Da je res središče, smo sprevledeli prejšnja leta, ko so razmišljali, kam bi prestavili živilski trg, odnosno, kje bi ga povečali. Noben prostor se ni zdel tako primeren za prodajo živil kakor Vodnikov in Pogačarjev trg s soslednimi ulicami. Skušali so določiti posamezne tržne prostore drugje in ustanovili so nekakšno podružnico živilskega trga na Sv. Jakoba rju, a gospodinje se niso mogle navaditi na druge, bolj oddaljene kraje. Toda ob koncu 18. stoletja prostor sedanjega živilskega trga ni bil središče: tam je bil že celo kranec mesta, kajti debelo mestno obzidje je zavzemalo velik del sedanjega Vodnikovega trga ob Ljubljani, za staro gimnazijo (bivšim samostanom), in na Krakovem trgu so stala mestna (samostanska ali frančiškanska) vrata. Obzidje se je vleklo vzdolž sedanje študentske ulice (v starih časih Frančiškanska ulica) po pobočju trudu in na zunanji strani je bil izkopan globok jarek. Obzidje ob Ljubljani je jemalo zrak in svetlobo gimnaziji, tako da v tem solskem poslopju ni bilo vzornih učilnic, kar sprevidimo tudi iz raznih zgodovinskih zapiskov. Kramarji in drugi prodajalci so tedaj zavzemali tesen prostor za škofijskim dvorcem. V starih časih so bile kramarske lope in stojnice prodajalcev raznih obrtnih izdelkov razkropljene po vsem mestu. Gneča je bila povsod. Posebno temno je bilo za škofijo. V starih časih je bilo tam neke tuje skladišče za blago tujih trgovcev. Tujci so smeli prodajati svoje blago le ob sejmskih dneh, odnosno so ga morali ponuditi najprej meščanom, preden so ga smeli prodajati odjemalcem domačih trgovcev. Zato so morali blago vskladiščevati v mestnem skladišču in plačevati pristojbino.

66 tržnih lop in 16 stojnic

Kakšna gneča je bila za škofijskim dvorcem, si lahko mislimo, ko vemo, da je bilo tam 66 lesenih tržnih lop, razen tega pa še 16 kramarskih stojnic. Tam so tudi shranjevali premakljive stojnice, ki so jih potrebovali ob sejmah na raznih krajih v mestu. Bilo jih je 75. Če smemo verjeti zgodovinarjem, so te stojnice potrebovali včasih celo za prenočevanje vojaštva, ki je potovalo skozi mesto, tako da so vojakom nudili vsaj skromno streho.

Že pred 200 leti iskali tržni prostor

Že pred približno 200 leti so iskali primernejši prostor za tržne lope. Tako se l. 1747 želeli prestaviti lope in stojnice drugam, a magistrat ni imel za te stroške denarja. Tudi nadškof Mihael de Brigido se je zavzel, da bi izpraznil prostor za škofijskim dvorcem. Tam je bil vedno velik hrup in upravičen je bil strah pred požarom, ker so bile vse lope lesene. Nadškof je penudil magistratu 400 gl. odškodnine za prestavitve tržnih lop, a magistrat ponudbe ni sprejel, ker bi odstranitev po njegovem mnenju veljala 3273 gl. Dokler je mesto oklepalo tako tesno mestno obzidje, niso mogli najti primernejšega tržnega prostora.

Prestavitve tržnih lop h gimnaziji

Ko je bilo končno podrti mestno obzidje (o podiranju obzidja bomo pisali ob drugih prilikih), so pridobili večji prostor na sedanjem Vodnikovem trgu ob stari gimnaziji in 21. junija 1800 je bilo razglašeno, da bodo tržne lope prestavili tja. Prodajalci niso bili zadovoljni s tem prostorom, kajti niso dandanes, če jih prestavimo s prostora, ki so ga vajeni. Pritoževali so se, da je prostor ob gimnaziji preveč od roke ter da se ga kupci izogibajo. Izkupiček ob prvem tržnem dnevu je bil tako majhen, da se je prodajalec zdelo boljše, če sploh več ne prodajajo. Oblasti so upoštevale pritožbo prodajalcev in za poskušajo so tržni prostor določili na nabrežju nasproti sedanje kresije, da bi bili prodajalci čim bliže prejšnjega tržnega prostora. Pozneje so prodajalce vseeno za stalno premestili h gimnaziji.

Zijl. Za škofijskim dvorcem so bile v starih časih tudi mesarske lope, menda v neposredni bližini tam, kjer je zdaj tržnica. Dohod do mesarskih lop, ki so bile prav za prav mesnice, je bil tedaj mogoče le po Lingarjevi ulici, ker nabrežje še ni bilo odprto. Zapirala so ga špitalska vrata (del mestnega obzidja).

Ureditev trga za škofijo

V francoskih časih, ko je bil končno izprazen trg za škofijskim dvorcem, je bila prilika, da urede zanemarjeni prostor. Toda do ureditve bi najbrž ne prišlo, če bi ljubljanski trgovec Primice ne ponudil, da je pripravljen prevzeti stroške, če mu prepuste pridobljeno gradivo od zidovja. Trgovec je res poskrbel, da so trg očistili in zravnali. Poslej so bile tudi oblasti pripravljene, da kaj žrtvujejo za olepšavo, zlasti še, ker je tedaj stanoval v škofijskem dvorcu guverner. V Ljubljani najbrž tedaj ni bilo nikjer primernejšega bivališča za guvernerja. Škof se je umaknil v semenišče. Kazalo je, da bi torej olepšali tudi okoliško guvernerjevega bivališča. Spomladi l. 1812 se je vrtnar Riedl res lotel dela. Nekdanji tržni prostor se je spremenil v lep vrt. Vrtnar je zasadil tudi precej eksotičnega rastlinstva in v čebrih je gojil 4 oranže. Vrtnarsko delo je nadzoroval mestni svetovalec ljubljanski trgovec Alborghetti. Francozi so obljubili plačati vrtnarja, a na obljubo so pozabili. Guverner Bertrand mu je izplačal šele pred svojim odhodom 10 frankov. Potem pa zopet ni bilo nobenega plačnika, a vrtnar je vseeno vestno delal tudi poslej. Celo zadolžil se je, ker je moral za delo, ki ga ni mogel opraviti sam, najemati ljudi. Vrtnar ni zapustil vrta tudi, ko so Francozi oktobra l. 1813 zapustili Ljubljano, a obrnil se je na oblasti za podporo, da bo obnovil vrt, ker je prejšnjo zimo precej dreva pomrznilo. Toda po odhodu Francozov ni bilo jasno, čigav je vrt.

Ko je prevzel službo guverner Lattermann, je razglasil, da mora ostati francoski erar nedotaknjen. Magistrat je pa vendar sprožil vprašanje, čigav je novi nasad? mestni, škofijski ali državni? Da bi magistrat laže dokazal, da je nasad mestni, se je lotil dela na vrtu. Tako so tedaj tudi podrli zid, ki je obdajal nasad. Lattermann pa kratkoročno ni hotel prepustiti vrsta mestu ter je odločno protestiral na magistratu. Zapovedal je, da mora mesto zopet na svoje stroške sezidati zid.

Nasad končno mestni

Zasluga tedanjega župana je, da je mesto končno vendar dobilo javni nasad. Župan se je odločno zavzel za mestne pravice ter dokazoval, da je trg, (ki so ga imenovali »Kramarski trg«), že od njega dni mestni. Uredili ter očistili so ga z mestnim čenarjem ter po požrtvovalnosti mestnega svetovalca Alborghettija. Od tega je imela tudi okolica velike koristi, kajti posledje je lepši dohod od Ljubljane in, ker so odstranjene tržne lope, ni več nevarnosti, da bi izbruhnil požar. Deželna gosposka je upoštevala razloge, ki jih je navedel župan in prepustila nasad mestu. Tako je Ljubljana dobila prvi javni nasad. V začetku so ga namenili za nekakšno otroško igrišče, tuji za otroke, ki so bili še pod nadzorstvom. pestunja. Nasad je bil ob Ljubljani ograjen z živo mejo. Na vrtu je bilo nekaj klopi in precej drevja. Vandali so pa delali že v prvem mestnem nasadu veliko škodo. Klopi so bile kmalu polomljene in drevesje poškodovano. Kako dolgo se je Ljubljana lahko ponašala s tem nasadom, ni točno ugotovljeno. Znano pa je, da so bili tam pozneje sezidani škofijski hlevi, ki pa nikakor niso bili mestu v okras. Podreti jih je dal škof Pogačar in po njem je trg dobil ime. Dandanes so na njem zopet tržne lope, kakor da se je zgodovina ponovila.

Daljnobojni angleški topovi srednjega kalibra, ki jih je uničila italijanska artiljerija na bojišču v Egiptu

538,3 km². To je največje slano jezero Sovjetske Rusije in obenem največje jezero sveta.

V pradavnih časih je bilo Kaspiško jezero še znatno večje in bilo je zvezano z Aralskim jezerom na vzhodu, pa tudi s Črnim morjem. O tem pričajo solne stepe. Kaspiško jezero je izredno bogato na rudah. Živalstvo, izvoz rib in ribogojstvo igrajo v tem predelu Sovjetske Rusije zelo važno vlogo. Kaspiško jezero je pa važno tudi v pogledu pomorskega prometa. Ne samo izvoz iz ruske Turkestana in Živahna izmenjava blaga med Rusijo in Ira-

nom, temveč tudi del mineralnih olj s Kavkaza gre po Kaspiškem morju. Poleg Astrahana je treba med važnejšimi mesti in pristanišči omeniti na zapadni obali pristanišče za natovarjanje nafte Mahatkala in Baku, na severni obali Gurjev ob izlivu reke Ural, na vzhodni obali pa Šilajkovo, severno od zaliva Komsomol, ob izlivu reke Emba, od koder vodi naftovod do važnega železniškega križišča Uorsk. Politično je Kaspiško morje važno v toliko, ker tvori na jugu mejo med Sovjetsko Rusijo in Iranom.

Sladkorna pesa v evropskih državah

Po količini bo letošnji pridelek nekoliko slabši od lanskega, po kakovosti pa boljši

Sladkorna pesa je v evropskih državah deloma že pospravljena. To velja zlasti za Italijo in za jugovzhodne države. V drugih državah se pa pripravljajo na spravljane sladkorne pese. Pri tem igra važno vlogo mehanizacija poljedelstva, zlasti v Nemčiji, kjer so razni stroji že v prejšnjih letih znatno olajšali pridelovalcem pripraviti sladkorno pesu.

Kakšni so izgledi na letošnjo letino sladkorne pese in na proizvodnjo sladkorja v Evropi? Nemčija z vsemi v poštev prihajajočimi zasadenimi deželami je imela letos zasejanega sladkorno pesu približno toliko polja kakor lani. Sladkorna pesa se je v zadnjih tednih razvijala dobro in zadovoljiv je zlasti odstotek sladkorja v nji. Tako lahko torej računamo z normalno letino, in trdimo, da bo Evropa s sladkorjem letos zadostno preskrbljena.

Na Slovaškem je letošnja sladkorna pesa boljša od lanske. Čeprav se je skrčila površina z njo zasejanega polja od lanih 18.971 na letošnjih 16.000 ha, lahko računamo približno z enakim pridelkom, kakor je bil lani. V Franciji pridelek sladkorne pese ne bo povsod enak. Pravočasno sejana pesa je obrodila dobro, dočim bo pridelok pozno sejane slabši. Tudi kakovost sladkorne pese bo v Franciji nekoliko slabša od lanske. Vendar se pa lahko računava z večjim pridelkom, ker je bilo letos posejane v Franciji več sladkorne pese kakor lani. Francija jo bo pridelala okrog 7.000.000 ton.

Tudi v Belgiji bo letošnja sladkorna pesa nekoliko slabša od lanske, pridelok pa večji, ker se je povečala površina z njo zasejanega polja od 47.500 na 50.480 ha. V najslabšem primeru bo letošnji pridelok približno enak lansnemu. Na Holandskem bodo pridelali letos nekoliko manj sladkorne pese kakor lani. Isto velja za Dansko in Švedsko.

V državah jugovzhodne Evrope je pridelovalci suša sladkorni pesi čez letoleto precej škoda. Zaradi pozne pomladi in poplavl so ponekod sejali sladkorno pesu pozno in zato jo je zaleda suša že v zgodnjem razvoju, sredi avgusta je bilo sicer precej padavin, vendar bo pa letošnja letina sladkorne pese na Hrvaškem, v Srbiji, Bolgariji in Turčiji samo srednja. Na Finskem, Letonskem in v Litvi je bilo zadnje tedne vreme za razvoj sladkorne pese ugodno. V treh deželah bo letos pridelali sladkorne pese tudi srednji.

V splošnem torej lahko rečemo, da bo letošnji pridelok sladkorne pese v evropskih državah srednji. Ugodno vreme v zadnjih tednih je položaj še nekoliko zboljšalo. Sladkorja bo pa v letošnjih pesi več, kakor ga je bilo v lanski. Tako lahko računamo s priličnim izenačenjem med količino in kakovostjo. Po količini bo torej letošnja letina sladkorne pese v evropskih državah nekoliko slabša od lanske, po kakovosti pa boljša.

Madžarska za svoje vojake

V prvih dneh oktobra je bila prirejena na Madžarskem zbirka toplega perila za vojake na vzhodnem bojišču. Poleg perila so ljudje darovali tudi kužube in krzno. Po še nepopolnih podatkih je vrgla zbirka nad 200 vagonov toplega perila, več tisoč kužubov, 120.000 kož ter mnogo drugih oblačilnih predmetov, ki se bodo dali porabiti za toplo perilo, zimsko jopice itl. Madžarski listi v svojih komentarjih naglašajo, da je ta radodarnost prebivalstva v neposredni zvezi z vtisom, ki ga je napravila tragedija smrti sina državnega upravitelja Stevana Horthyja, padlega na vzhodnem bojišču kakor tudi ponovnih sovjetskih letalskih napadov na Budimpešto in druga madžarska mesta.

Akcijo za zimsko pomoč je otvorila 10. septembra, sopraga državnega upravitelja s pozivom na prebivalstvo. Zbiranje samo se je pričelo prve dni oktobra in trajalo je 9 dni. Sodelovali so člani državne mladinske organizacije Levente. Vsi madžarski listi naglašajo veliko radodarnost prebivalstva, ki je pokazala, da ima madžarski narod mnogo smisla za skupnost. Pokazala se je pa tudi nezmožljiva volja in trdna odločnost privedi vsiljeno vojno do končne zmage.

Pospeševanje kmetijstva na Slovaškem

Slovaška je imela še nedavno nad 20% neobdelane, odnosno premalo obdelane zemlje. Zdi se je pa izlala vlada naredba, po kateri morajo kmetovalci obdelati vso zemljo in jo zaseti bodisi z žitom ali pa pridelovati na nji živilsko krmo. Obejuni so bili storjeni ukrepi za primer, če bi se ta naredba ne izpolnjevala. Oblasti lahko neobdelano zemljo zasežejo in jo izroče v obdelavo drugim poljedelcem. V naredbi se določa tudi način obdelovanja zemlje in razmerje med peodinimi vrstami kmetij. Zlasti važno je, da določa naredba tudi ustanovitev krajevnih komisij, ki bodo v njih župani, zastopniki organizacij Hlinkove ali nemške stranke ter zastopniki kmetijskih združenj. Krajevne organizacije bodo morale paziti na to, da bodo kmetovalci izpolnjevali poudine določbe naredb zlasti tiste, ki se nanašajo na realno obdelovanje zemlje. Člani komisij bodo zapriseženi pred okrajnimi glavarji.

PRI IZPITU
— Ali veste, kaj je najtežja kazen za dvoženstvo?
— Vem — dve tašči.

Kranjski huduč pol kozla, pol človeka

Kranjska veda 17. veka je trdila, da je bil huduč brez dvoma in gotovo kakor satir ali pan

Še naše babice po mestih in ženske uploh po deželi so trdno verjele v huduča in njegovo hudobnost, naše pestunje in dekle po hišah pa so najraje pripovedovale storje o satanu, coprnica, škrtatih, prikaznih in duhovih pokojnikov. Vraž je bilo prav mnogo med našim ljudstvom, po gorskih zakonjih in samotnih vaseh pa teh vraž vsa prosveta, prihajajoča iz knjig in novin, iz sol in z lec, še doslej ni docela iztebilita.

Se v 17. stoletju so bili neverjetno vražasti celo najvišji inteligentni in tudi naš Valvasor, učen mož, je verjel storje, ki se jim danes smeje že vsak otrok. Ker je zapisal in popisal vse, kar je videl in slišal, nahajamo v njegovih »Čusti vojvodine Kranjske« kajpak tudi poročila o huduču, škrtatih, duhovih in dr.

N. pr. pripoveduje: Pred leti sem šel sam z drugimi ponoči v gozd, kjer navažno love polhe. Tu smo slišali močno pokanje in »škakanje kakor pokajo voznički z bičem. Ko so nato polhi prišli in v neverjetnih množinah, so kmetje okrog mene srekli suknje in sezuli škornje ter vse skupaj pometali od sebe. Zlezlo je noter toliko polhov, da so jih bili suknjici in škornji čisto polni. Ko je bila poljša armada mimo, so v oblačila skrite polhe pobili in pobrali. Vendar se to ne dogaja vsako noč, ampak le ob — sobotah večter in o drugih svetih časih.

du glavnemu avtorju je opisal prikazan v spodnjem delu telesa, ki je kozlu enak, drugemu udeležencu pa zgoranje teo, ki se je zdelo človeku podobno. Če se namreč sestavi zgornji človek in zadnji del kozla, nastane gozdna prikazen: satir ali pan. V taki obliki so se nekoč prikazovale paganom kozonogone žene, pani, silvani, pa tudi dandanes jih v velikih gozdovih ugleda marsikdo, ki sam potuje. V taki obliki kot kozlovski človek, se pojavlja brez dvoma tudi vražji poljši pastir v kranjskem gozdu.)

To je pa vendarle gotovo, da vraga večkrat slišijo, ko goni polhe in pri tem teška ploska in močno žvižga. Veliko gospodskih oseb v deželi ni hotelo verjeti, dokler jim skušnija ni vzele živovom. Po večini pravijo, da so od staršev slišali, da se je treba vraga, ki polhe goni, izogniti, če tretje mečno zapiska.

Kaspiško jezero

Ponovni nemški letalski napadi na Astrahan in na od tod ob zapadni obali Kaspiškega morja speljano važno železniško progo Astrahan—Kislar so obrnilo pozornost sveta na to ogromno jezero ali morje na jugu Sovjetske Rusije. Omenjena železniška proga služi zlasti za prevoz nafte. Kaspiško morje, imenovano tudi jezero, meri 438.683 km² in je globoko ponekod 1124 m, Kaspiško jezero leži 26 m pod gladino Črnega morja, in je skoraj tisočkrat večje od Bodenskega jezera, ki meri samo

D. Du Maurier: 125

Prva žena

Roman

»Zaradi nevihte,« sem odvrnila. »Ne more se pripraviti in se ne more. Kdaj pa kdaj zagrnji, to je vse. Ves čas samo visi v zraku.«

»Ko sem se odpeljal iz Lanyona, je grmelo. Nebo je bilo kakor črnilo. A zakaj se ne ulije, sveti Bog?«

Ptiči v drevju so molčali. Tema je bilo kakor ponoči.

»Škoda, da moraš še enkrat iz hiše,« sem dejala. Maksim ni odgovoril. Truden je bil videti, na smrt izmučen.

»Drevi, ki so vrneme, bova govorila o mnogih rečeh,« je rekel nato. »Toliko dela naju čaka, kaj ne? Vse morava znova začeti. Doslej sem bil zate najslabši mož.«

»Ne!« sem vzklíknila. »Ne!«

»Samo da bo vsa ta grozota za nama, pa pričneva znova. V dveh sva zmožna, da to storiva. To ni taktisto, kakor če je človek sam. Preteklost nama nič ne more, ako sva edina. In ti boš imela otroke.«

Cez trenutek je pogledal na uro. »Šest pa deset minut,« je rekel. »Iti moram. Saj se ne bomo dolgo zamudili, največ pol ure. Treba bo iti dol, v kriptu.«

Prijela sem ga za roko. »S teboj pojdem. Saj me ne bo pretreslo. Daj, pusti me, naj grem s teboj.«

»Ne,« je rekel. »Ne, nočem, da bi šla.« In je za-

postavil sobo. Slišala sem rohnjenje voza; najprej je bilo glasno, nato je po malem zamrlo v drevoredu. Maksim je bil očel.

Robert je prišel po čajno posodo. Kakor druge dni. Vsakdanje življenje je šlo neizpremenjeno svojo pot. Kdo ve, ali bi bilo tudi tedaj tako, če se Maksim ne bi bil vrnil iz Lanyona? Ali bi tudi tedaj videla Roberta s tem nezmotljivo mirnim izrazom na mladem, ovsjem obrazu, kako stresa drobtinice z belega prta in rine čajno mizico iz sobe...

Globoka tišina je zavladala v knjižnici, ki je odšel. Mislila sem na one, ki so bili v cerkvi; spremljala sem jih po ladiji in dol po stopnicah v kriptu. Nikoli še nisem bila tam; samo vrata sem bila videla. Kakor je neki bilo v kriptu? Mnogo krst je moralo stati v nji. Krsti Maksimovih roditeljev. In kaj bodo neki storili s krsto one druge ženske, nesrečnice, ki se ni nihče oglašil zanjo, ko sta jo veter in plima vrgla na suho? Zdi se jo stala v kriptu nova krsta. Rebeka bo počivala v kriptu. Ob tej uri opravila župnik pogrebni obred, Maksim, Frank in polkovnik Julijan stoji okrog njega. Prah in pek... Zdelo se mi je, da Rebeka ni več prijemljiva stvar. Tisti trenutek, ko so jo bili našli ležečo na podu kabine, se je bila izpremenila v prah. Tisto, kar je ležalo v kriptu, ni bilo več Rebeka; bila je samo pečica prahu.

Kmalu po sedmih je začelo deževati. Najprej rahlo, toliko, da je nalahno škralbalo po listju; in dež je bil tako droban, da ga nisi niti videl. Nato je jelo deževati močnejše, hitreje, in kmalu je lil izpod neba

poševen hudournik, neutržljiv kakor slap. Pustila sem okna odprta. Stala sem pri enem izmed njih ter dihala hladni, čisti zrak. Dež mi je bil obraz in roke. Tako nagel in gost je bil, da nisem več videla na ono stran. Slišala sem, kako je voda grgalala v žlebovih nad oknom in drla po kamenitem tlaku na terasi. Grmelo ni več. Dež je dišal po mahu in zemlji in črni drevesni skorji.

Fritha nisem slišala, ko je stopil v sobo; tolikanj sem bila zaverovana v dež, da sem ga opazila šele, ko je obstal blizu mene.

»Oprostite, gospa,« je rekel, »ali mislite, da gopoda še dolgo ne bo?«

»Ne,« sem odgovorila, »ne verjamem, da bi ga bilo treba še dolgo čakati.«

»Neki gospod je tu, ki bi rad govoril z njim,« je nadaljeval Frith po trenutnem obotavljanju. »Sam nisem vedel, kaj naj mu rečem. Siliil je in siliil, da hoče govoriti z gospodom de Winterjem...«

»Kdo je?« sem vprašala. »Ali je kdo, ki ga poznate?«

Frith je bil videti v zadregi. »Da, gospa,« je odgovoril. »To je neki gospod, ki je pogosto prihajal semkaj, dokler... dokler je bila gospa de Winter živa. Neki gospod Favell.«

Pokleknila sem na stol in zaprla okno. Dež je molčil bližine. Nato sem se mirno obrnila k Frithu.

»Mislil, da bo boljše, če jaz govorim z gospodom Favellom,« sem rekla.

»Izvrstno, gospa.«

»Šla sem h kaminu, tja, kjer bila velika preproga. Morda se mi posreči odpoviti Favella,« preden pride Maksim. Sama nisem vedela, kaj mu poročem, a bala se ga nisem, še malo ne.

Naslednji trenutek je Frith spustil Favella v sobo. Bil je docela tak, kakor sem ga privikar videla, kvčjemu se nekoliko bolj neotesan in zarobljen. Bil je izmed tistih možkih, ki hodijo leto in dan brez klobuka okrog; solnce minulih dni mu je bilo obelilo lase in porjavilo obraz. Zariple oči so tudi danes izdajale pjanca.

»Maksima na žalost ni doma,« sem rekla. »Ali ne bi bilo bolje, če bi se napovedali za določeno uro in govorili z njim jutri zjutraj v pisarni?«

»Oh, saj mi ni nič za to, če počakam,« je Favell odvrnil. »Sicer se mi pa zdi, da ga ne bo treba dolgo čakati... Mimogrede sem pogledal v obednico in videl, da je Maksimov pribor na mizi.«

»Da, ali zanesljivoga ne vemo nič,« sem dejala. »Zelo mogoče je, da Maksima nočujo vobče ne bo domov.«

»Glejte si ga! Pa ne da bi bil šel v hosto?« je vzklíknil Favell s krivim nasmeškom, ki mi ni bil všeč. »Saj ne mislite zares... Seveda, seveda, v takšnih okoliščinah je to najboljše, kar more storiti. Vsak nima rad, da bi mu zvonilo po ušesih, kaj? Najbolj udobno je, če se človek umakne čenčam, jelite?«

»Ne razumem, kaj hočete reči,« sem hladno odvrnila.